

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 20.—
 za en mesec 2:20
 za Nemčijo ololetno . . . 28.—
 za ostalo inosemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejema mesečno . . 1:70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo ololetno . . . 8.—
 za ostalo inosemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettirvata (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 12 v
 za trikrat . . . . . " 10 v
 za večkrat primeren popust.
 Poročna ozenila, zabavila, esamirnice itd.:
 enostolpna pettirvata po 18 viz.
Poslano:
 enostolpna pettirvata po 30 viz.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ud-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; netrunkirana pisma se ne sprejemajo — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Volilci!

Volilci na volišče za kandidate S. L. S. I
Kandidatje S. L. S. v splošnem volilnem redu, ki voli v ponedeljek dne 1. decembra so sledeči:

1. V mestu Ljubljana: **Ivan Kregar**, pasar, hišni posestnik, predsednik obrtno-pospeševalnega urada itd. v Ljubljani.
2. V ljubljanski okolici (sodni okraj Ljubljana brez ljubljanskega mesta): **Mihail Dimnik**, kmet in načelnik Kmečke zveze v Jaršah ob Savi št. 6.
3. V sodnih okrajih **Radoljica—Kranjska gora—Tržič**: **Ivan Fiber**, župnik v Gorjah.
4. V sodnih okrajih **Kranj—Škofjalo-**
loka: Evgen Jarc, državni poslanec v Ljubljani.
5. V sodnih okrajih **Kamnik—Brdo:**
Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku.
6. V sodnih okrajih **Vrhnika—Logatec—Idrija—Cirknica**: **Anton Kobi**, posestnik in trgovec na Bregu, občina Prešerje.
7. V sodnih okrajih **Postojna—Se-**
nožeče—Lirska Bistrica—Vipava—Lož:
Dr. Vladislav Pegan, deželni odbornik v Ljubljani.
8. V sodnih okrajih **Litija—Vrhnja**
gora—Radeče: **Dr. Ivan Zajec**, deželni odbornik v Ljubljani.
9. V sodnih okrajih **Krško—Kostan-**
jevnica—Mokronog—Trebneje: **Ivan Hladnik**, župnik in državni poslanec v Trebljem.
10. V sodnih okrajih **Kočevje—Ve-**
like Lašče—Ribnica—Žužemberk: **Fran Jaklič**, državni poslanec v Dobropoljah.
11. V sodnih okrajih **Novo mesto—**
Črnomelj—Metlika: **Alojzij Mihelčič**, župan na Lokvici.

Kmetijski svet na Dunaju.

Dunaj, 27. novembra 1913.

I.

Danes, na predvečer letnega zborovanja kmetijskega sveta je v kmetijskem ministrstvu zboroval komite, kateremu je oddeljeno vse delo v zadevi trgovinskih pogodb in carinskih tarifov. Kmetijski minister želi — kakor to vrši tudi trgovinski minister za trgovske in obrtne stanove — zaslusiti mnenje in izjave kmetijskih zastopstev, kaj sodijo ta o sedanjih, še do leta 1917. veljavnih trgovinskih po-

godbah s tujimi državami: Nemčijo, kamor se izvažajo največ naših kmetijskih pridelkov; potem z Italijo in drugimi državami; v koliko zadostujejo te pogodbe varstvu naše domače kmetijske produkcije, v koliko bi bilo treba carino preurediti, oziroma ali sedanji veljavni carinski tarif zadostuje.

Da je to vprašanje trgovinskih pogodb in carinskega tarifa največje važnosti za našo produkcijo, je jasno, in lahko sodimo po tem, kako se vsa industrija s krčevito naglico in skrbnostjo pripravlja za obnovitev trgovinskih pogodb, katere z letom 1916. poteklo in se bodo morale nove skleniti.

Na Dunaju že zbirajo veliki industriji in konsumentni krogi svoje čete, katere hočejo postaviti v boj za izpremembo carinskega tarifa, osebno za znižanje ali celo odpravo carine na žito, živino. Njihova zahteva je, da se dovoli prost uvoz tudi žive živine v našo državo, da se tako zniža cena živilom. Pri tem pa ne vprašajo, ali bo avstrijsko kmetijstvo potem moglo še obstati. Mi pa vemo, da če pade carinsko varstvo kmetijske produkcije, je propad naših kmetij neizogiben. Zato moramo zastaviti vse svoje sile in delo za pravično obrambo kmetijskih producentov. Dokazali bomo v tem boju, da brez varstvene carine kmetijska produkcija ne bo mogla vztrajati, ker so v zadnjih desetih letih narasli stroški za delo skoro za sto odstotkov.

V tem smislu so se v današnji seji izražali zastopniki iz vseh dežel države. Na poziv kmetijskega ministrstva se je konstituiral trgovinski pogodbeni komite in izvolilo za predsednika ekselencio barona Mosseja, znanega odličnega agrarca, za generalnega referenta pa predsednika kranjske kmetijske družbe Povšeta, ki je to težko pa prevažno delo tudi prevzel, ko je videl, da polagajo zastopniki vseh dežel važnost na to, da je ta glavni referat v rokah odločnega zastopnika kmetijskih interesov. Komite se je nato takoj razgovarjal o načinu postopanja v tem delu. Za sedaj imajo vse kmetijske družbe podati svoje predloge in zahteve, in na podlagi teh se bo sestavilo glavno poročilo, katero bo predmet posebnemu večdnevnu posvetovanju kmetijskega sveta. Ministrstvo je vplivalo na to, da so c. kr. kmetijske družbe po vseh deželah osnovala posebne računске urade, ki zbirajo račune o dohodkih in stroških posameznih kmetij; kolikor se more doslej soditi, bodo ti knjigovodstveni izkazi mogli temeljito dokazati, s kakimi stroški kmetijstvo sedaj pro-

izvaja svoje poljedelske pridelke. Če se očita, da so se cene n. pr. živini zvišale (sedaj zelo padajo) in istotako tudi drugim kmetijskim pridelkom, bo kmetijstvo v stanu dokazati, da so se stroški za pridelovanje, zlasti glede delavnih sil, katerih sploh skoro dobiti ni, še neprimerno bolj zvišali.

Zaleti je, da se ne le glavni odbori kmetijskih korporacij, ampak tudi kmetijske podružnice temeljito in resno bavijo s tem prevažnim vprašanjem prihodnjih trgovinskih pogodb in carinskih tarifov, ker od izida teh sklepov bo odvisna bodočnost našega kmetijskega stanu: ali bo mogel vztrajati na domači zemlji, ali pa bo moral v še večji meri bežati zdoma in iskati si kruha v daljnem tujem svetu. — e.

Državni zbor.

Dunaj, 27. novembra 1913.

Sporazum Rusinov s Poljaki dosežen. — Mali finančni načrt zagotovljen.

Oba ukrajinska kluba sta sklenila po konferenci, ki je več ur trajala, da naj se takoj gališki deželni zbor skliče, da razpravlja o po ministrskem predsedniku predlagani gališki volilni presnovi. Gališki deželni zbor se skliče 5. decembra, kakor je Stürgkh izjavil, vsled česar odpadejo seje državnega zbora od 4. do 10. decembra. Voditeljem nemšk. narodne zveze in krščan. socialcev pa niso počitnice od 4. do 10. decembra vseh in so ugovarjali, a končno le odnehali in zahtevali, da mora biti razprava o zadnjem poglavju osebne dohodnine končana 3. decembra in da naj v seji 10. decembra govorita le še poročevalca, na kar naj se o predlogi glasuje.

Današnja seja.

Ko se je končalo glasovanje o prvi skupini predloge o osebni dohodnini, so pričeli razpravljati o drugi skupini. Govoril je poročevalac dr. Licht in cela vrsta manjšinskih poročevalcev, ki jih je vseh 23. Jutri govore še ostali manjšinski poročevalci. V soboto, nedeljo in v ponedeljek državni zbor ne zboruje.

V justičnem odseku

je Hohenburger zagovarjal stališče, ki ga je zavzel v znani rabsodbi sodnika Estla.

Poročilo poslanca Roškarija.

Pri debati o drugem delu obravnave o osebni dohodnini je prišel na vrsto kot minoritetni poročevalec g. Roškar. Smisel njegovega govora je bila: Ljud-

stvo je nas poslalo v to zbornico, da bi skrbeli za njegove dobrine. Žal, da v mnogih zadevah tega ne moremo doseči. Mesto dobrin prinesli mu bomo le nova bremena domov. Namen obnovljenega zakona o osebni dohodnini bi moral biti, olajšati slabim davčno breme in je zvaliti na tiste, ki so gospodarsko krepkejši. Toda novi zakon ne bo prinesel olajšav. Kmetovalci so se že sedaj pritoževali čez ta davek v prihodnje jih bode še hujše zavedal. Ta davek se naklada ljudem, ki nimajo dohodkov, kakor jih zakon predpisuje. Davčni uradniki že sedaj z ozirom na prihodnji zakon nakladajo dostikrat za 100% višjo oseb. dohodnino, kakor poprej. Kako čudno se postopa. Davčna oblast pokliče zaupnika, ki je dostikrat nasprotnik tistega, čegar razmere naj bi pojasnil, ali je pa še celo druge narodnosti in tako obvelja navadno mnenje davčnega nadzornika. Ti pa o razmerah na kmetiji nimajo pravega pojma. Davčni nadzornik ima napisano n. pr. koliko živine ima kmetovalec. Ker jebral, da se dobe krave, ki imajo do 4000 litrov mleka, misli da mora vsaka krava imeti toliko mleka in ker mora morebiti sam plačevati liter mleka po 20 vin., kmalo naračuna, da dobiva kmetovalec do 800 K za mleko. Ne vpoštevava pa stroškov, katere ima kmetovalec. V vinskih pokrajinah kar naravnost predpisujejo, koliko je ta ali oni vinogradnik moral vina pridelati, češ, toliko in toliko vinogradov ima. Na en hektar se pa mora toliko vina pridelati. Davčni nadzornik se razgovarja s posestnikom, ga vpraša, koliko ima otrok. Odgovori mu 9. Potem govorita nadalje koliko stane prehranjevanje enega otroka. Ako reče davčni nadzornik gotovo izdatke za enega otroka na leto 200 kron in mu ta pritrdi, ga že ima vjetega, češ 1800 kron mora imeti dohodkov in sicer bi ne mogel preživeti devet otrok. In plačati bode moral 15 kron 20 vin. osebne dohodnine. Davčni nadzornik poizveduje za najmanjšimi dohodki kmetovalca. Od enega je zahteval, da mora napovedati 300 K kot dohodek bika, katerega je spuščal na krave sosedov. Pri drugem je od mrjasa 100 K skočnine naračunal.

Tudi glede tega bode novi zakon poslabšan, ker ne bode upošteval pri dohodkih iz zemljišča povprečnino za 3 leta. Kako so pridelki pri vinu različni! Ali imajo res kmetovalci take dohodke, kakor se vpije. Zakaj pa se kmetovalci vedno bolj zadolžujejo? zakaj beže ne samo posli in delavci v mesta in v Ameriko, ampak tudi že po-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruščeki, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Prišla je Hanka vsa rudeča, za njo pa Marček zmeden in nemiren. Mati je pogledala, nejevoljno zmajala z glavo, toda premagala je v nji gostoljubnost in je rekla mirno:

- »Sedi k mizi, pa večerjaj z nami.«
- »Hvala, nisem lačen.« ter je sedel.
- »Toda... od Červonke je lep kos pota, namahal si se, gotovo boš jedel.« je rekla gospodinja uljudno in postavila predenj mlečni močnik.
- »Jej, jej,« je dodal gospodar sedaje k mizi, »nisi se malo izdelal s temi psu-brati, daj mi, mati!«
- »Tako... kako je torej bilo?«
- »Pusti vendar, da se najem.« in med jedjo je govoril počasi: »Eden me davi, a drugi išče denarja...«
- »Za rane rožje, to so lumpje.«
- »Branim se, toda človeka sta močna, čutim, da mi pojemajo sile... kar pride Marček, trešči podčastnika, ki

me je daval, da je padel v jarek, kot klada.«

Otroci so se nasmejali, Hanuš je porudela, obraz gospodarja se je razjasnil.

»Drugega sem jaz ravno tako sunil...«

»Toda pobarvali ste ga črno nad očmi,« se je nasmehnil Marček.

»Hm... mogoče... se ne spominjam... to pa vem, da si ga ti prijel za vrat in mu izpodnesel nogi... Padel je tudi ta... midva pa čez plot in domov.«

»Ubil bi tako pasjo kri,« je zamrmral polglasno deček Janek.

»Vidiš ga,« se je nasmehnila mati in dostavila strogo: »Povem vam, otroci, niti besede o tem, sape ne izpustite iz ust, sicer nam ti lumpje poberejo vse, ateta pa vtaknejo v ječo. Slišite, niti besedice!«

»Mama, ali vjamejo tudi rujavko?« je vprašal petletni Adamek, ki je jahal na tej kobili.

»Gotovo vjamejo, ako poveš le besedico o napadu teh razbojnikov.«

»Jaz ne povem, samo da bi Francika ne izklepetala,« in pokazal je na triletno sestričico, »ker ona ima babji jezik.«

»Nikar se ne boj zanjo, ampak glej

na sebe,« je dostavila mati, pospravljaje z mize posodo.

Marček bi še dalje posedel, toda gospodar je, ko se je najedel, pričel zehati in se iztegovati.

»Gotovo si izmučen,« je rekla žena, »po takih dogodkih in sejmu.«

»Res bi legel,« je odvrnil zehaje.

Marček je videl, da ovira, torej je vstal, poljubil roko gospodinji in se zahvalil za okrepitev, potem pa prijel gospodarja čez kolena, ta pa je izpregovoril:

»Sprejel sem te danes za gosta, ker si mi prišel na pomoč v potrebi... toda ne hvali se in nikar ne prihajaj več na obisk, sicer opazijo ljudje in zvedo stražniki, kdo jih je pretepel.«

Te besede so zabolele Marček, oči so se mu zabliskale kot volku in zaklical je razburjeno:

»Nisem vas branil za okrepitev, ampak ker ste očel,« in pogledal je na Hanušo, »in ker so vas mikastili ti cigani.«

»Saj ti ne očitam večerje,« je odvrnil resno, »ampak samo skrbim za tebe in za sebe.«

»Ee, kaj mi mar, ako bi tudi potolkel katerega... saj je še začarano močvirje in državna meja.«

»Kakor hočeš, toda vedi, da pri nas

ne moreš bivati in gospodariti.«

V teh besedah je razumel Marček neke vrste nado z ozirom na Hanušo, pripognivši se do kolen:

»Bog vam plačaj za dobro besedo.«

Komaj je šel iz sobe, je izpregovoril Vresjak, med tem, ko se je slačil, počasi in resno:

»Dober mladenič... samo vedno so mu pozna, da ni naša kri.«

»Treba ti je bilo vlačiti ga v izbo!« je izpregovorila žena, polagaje spaj malo Francko.

»Neumnost... ali naj bi šel z njim v krčmo s tako glavo? Misli vendar nekoliko... ne bilo bi lepo, da bi ga odgnal od vrat.«

»To je res,« je vzdihnila.

»In pripraven je,« je govoril, ko je sezuval čevlje, »ko ga je tresčil, je kar blato pljusnilo.«

»Tudi romarsko družbo je rešil,« je zamrmrala Hanuš, vesela, da more pohvaliti Marček.

»Samo ti si z njim glave ne mešaj,« je zaklicala mati strogo, »naj bo tudi dober in najboljši za druge, toda ne za tebe.«

»Tudi jaz tako pravim,« dostavil je oče in pričel moliti očenaš.

(Dalje.)

sestniki? V tem je vedno našo vlado in med našim kmetijstvom velika podobnost, da vedno nove dolgove delata.

Reklo se bode, naj se pritoži, če se mu krivična oseba dohodnina predpiše. Glede tega rečem, da se veliko rekurzov zavrne, ker niso pravilno sestavljeni. Kdo naj bi znal vsa postavna določila, če dostikrat še davčni uradniki zanje ne vedo! Jaz imam tukaj pred seboj plačilni nalog, s katerim tirja davčna oblast 3 K od nekoga kmetovalca, ker ni svojega rekurza zoper osebno dohodnino kolekoval, dasiravno so po zakonu rekurzi kolka prosti. Da bi vsaj toliko kmetovalcev in malih obrtnikov ne nadlegovali z zahtevo, naj predložijo svojo davčno napoved, predlagam sledeče: Pri § 155. naj se določa: da so osebne dohodnine prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 2000 K. Ako bi pa ne bilo sprejeto, predlagam eventualni predlog: osebne dohodnine so prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 1600 kron. Država bi izgubila samo štiri milijone kron pri dohodkih od osebne dohodnine. Mnogim kmetovalcem in obrtnikom bi pa bilo ustreženo.

Zasedanje delegacij.

Zunanji odsek avstrijske delegacije je z veliko večino odobril proračun zunanjega ministrstva, proračun o dispozičnem zakladu pa z 12 prouti 6 glasovom. Koroški delegat dr. Waldner je bil edini, ki je v dolgem govoru hvalil Berchtoldovo politiko, a zahteval je, da se mora zunanji urad z vso silo potegovati, da dobi z Rumunijo stare zveze. Grof Pininski je obžaloval, ker je vojna panika zelo pretresla naše gospodarstvo in kreditne razmere. Kadlcak sodi, da naših pasiv na Balkanu ni toliko povzročil Berchtold, kolikor jih je povzročila na Ogrskem vladajoča stranka. Grof Clam-Martinic pogrša v naši zunanji politiki velike, ravne smeri, ki naj bi vodila do trdnih smotrov. Če primerjamo naše stališče na Balkanu pred krizo in zdaj, moramo žalostno priznati, da je zdaj zelo neugodno. Ko govore še Udržal, Vanek in Bugatto, zagovarjajo svojo politiko

Zunanji minister grof Berchtold, ki med drugim izvaja, da se očita, da zunanji urad ni bil dovolj informiran, da ni zasledoval trdnih smotrov in da vporabljen sredstva niso v nikaki primeri z doseženim uspehom. Avgusta lani že je pričel akcijo, da naj bi Porta izvedla radikalne reforme, da tako izpodmakne načrtom balkanskih držav tla. Ker tega Porta ni storila, je bil njegov trud zaman. V lanskem zasedanju delegacij je opozarjal na nevarnost, ki grozi, a zato so rekli, da črno gleda. Glede na izvajanja, da bi bilo mogoče že ob začetku balkanske krize potom pogajanj z balkanskimi državami doseči, kar smo glede na Albanijo pozneje zahtevali, opozarja, da je bila takrat Albanija turško ozemlje in bi jo bili morali zasesti, da bi jo bili nasproti balkanskim državam nevtralizirati. Če bi bile balkanske države naše zahteve odklonile, bi bili prisiljeni, proti svoji volji poseči v vojsko in bi bili tako v bodočnosti nasproti balkanskim državam vezani. Če so informacije, ki jih obsegajo odkritja »Matina«, istinite, se vjemajo z marsikaterimi informacijami, ki smo jih že takrat imeli in bi le dokazale, da so balkanske države upale na neko velesilo (Rusijo) in da je obstajala možnost zapletljajev. Spopad z združenimi balkanskimi državami se pa ne more smatrati za vredno vlogo monarhije in, za to nismo smeli in tudi nismo hoteli roke nuditi. Glede na opustitev Sandžaka in Soluna pravi Berchtold, da se ni nič opustilo, ker Soluna in poti v Solun ni hotel nihče njegovih prednikov osvojiti. Ekspanzija k Egejskemu morju bi bila povzročila največje zadrego, tudi bi bila v gospodarskem oziru povzročila največje skrbi. Čuvali pa bomo naše prometne koristi in eksport v Solun.

V armadnem odseku

Je poročal voditelj avstrijskega finančnega ministrstva baron Engel o posojilih, ki jih mora radi vojne pripravljenosti najeti. Grabmayr želi, da naj bi se skrbelo za to, da se redne potrebščine armade pokrijejo z rednim proračunom, ne da bi posojil najemali. V istem smislu govori tudi Exner in Naumann. Govore še Mastalka, Leuthner, Nemeč, Sedlak, Schlegel. Engel odgovarja, da tudi želi brez posojil pokriti redne potrebščine armade; a potrebno bo dobiti nove dohodke. Upa, da se denarne razmere bodoče leto izboljšajo. Kljub izdatkom ob mobilizaciji se niso zapostavile druge investicije. Osobito so se nabavili novi železniški vozovi. Govorili so še Mastalka, Bialy, Schlegel, Tonelli in Wassilko.

Demonstracije v Gradcu.

Gradec, 27. nov. 1913.

Posledice včerajšnjih pogajanj so se pokazale danes. Ze na vse zrodaj so zasedli nemški burški portal univerze in čakali prihoda Italijanov. Rampa je bila prazna skoro do 9. ure. Okoli pol 10. ure so prišli laški akademiki, ki so se zbirali v kavarni pri tehniku, in se ustavili pred Nemci. Na poziv, naj jih pustijo v avlo, so se jim Nemci rogali in jih izzivali. To je trajalo par minut. Nato pa so napadli Italijani izzivajoče burške Palice so se pokazale nad glavami in slišalo se je samo udarjanje palic. Ko je to zapazila policija, ki je bila zunaj pred rampo, je na lasno odgovornost udrla na akademika tla in preprečila nadaljno pretepanje. Italijani so se umaknili nazaj. Nemci pa so izginali najprvo policaje z akademskih tal in jih izzivigali. Poklicali so rektorja, ki je opozoril policijske organe, da nimajo pravice brez njegovega poziva priti na akademsko ozemlje. Na to je telefonično protestiral pri županu radi postopanja varnostnih organov. Med tem pa so tako Nemci, kakor Lahbi spravili svoje ranjence na varno. Od Lahov j eden silno poškodovan na nosu in glavi, dva pa imata le nekaj znakov burševskih pačic.

Nemcev pa je 6 do 8 precej potolčenih 8 pa jih je dobilo le lahke poškodbe. Iz tega sledi, da so bili Lahbi bolj bojeviti ker so bili tudi v veliki manjšini. Bilo jih je kakih 200 Nemcev pa nad 450. Po končanem pretepanju so zagnali Nemci »Die Wacht am Rhein« in vihteli kane in klebke ter zlomljene pačice ki so ostale na bojišču. Nekaj predavanih je bilo ustavljenih ker ni skoro nihče poslušal. Avstrijski so enega Laha ker so bili mnenja da je nekoga burša zabodel z nožem. Pozneje pa so previli burši da je bil sunek od policijske sablje. Nemci strahotno univerzo cel dan in se bodo brčkali tudi v petek in soboto nadaljevali izzivedi. V istem času na demonstrirajo svobodnimiselnim akademiki tudi proti nemškimi katol akademikom ker se baie niso hoteli udeležiti pretepa z Italijani.

Volilno gibanje.

Še nekaj o »neodvisnem« kandidatu za ljubljansko okolico

o Andreju Knezu. Mislili smo, da samo Vižani Andrejko dobro poznajo od vseh, zlasti pa verske plati. No, zadnji »Domoljub« je pa prinesel tam nekje z Vnanjih goric tako jasen dopis o tem »neodvisnem« kmetu, da lepše, natančneje fotografije o njem ni mogel dati. Le preberite ga, pa boste imeli pred seboj Andrejko kakor je v resnici. — V nedeljo je baie Andrejka v neki gostilni na Viču imel zopet tujen shodek. To je bilo tako naporno za njega, da se je sesel na tla in mu je glas zmanikalo. Vsega prebledelega so s svežo vodo toliko »ofrišali«, da ga je njegov oproda Jurij Petrovič lepo spravil na njegov dom. Ako Andrejki že zdaj slabo prihaja, kako bi mu bilo še v — deželnem zboru kot poslancu. No, saj tega se mu ni treba bati, ker se bo sesel že 1. oziroma še bolj 9. decembra.

Iz metliške okolice.

V nedeljo dne 23. t. m. je bil liberalni volilni shod na Radovici: Prišel je sodnijski pisar Makar v spremstvu znanega izkrokanega »selbstmordkandidata« iz Krašnjega vrha. Shod se je vršil na cesti pod varstvom orožnika — prava slika propadajoče liberalne stranke. Kake četrte ure sta vezala znanega liberalne otrobe in dolgočasila nekaj otrok in par radovednih žensk. Ko pa je »Ivankov študent« zaklical: »Ne poslušajte krivih prerokov«, so se še ti poslušalci razšli. Druge nesreče ni bilo.

Iz št. Jerneja.

V nedeljo je bil baie pri Fiducelnu Novaku v Orehovici liberalen shod. Pridigoval je nekaj France Zupančič. Nekaj volilcev je bilo prisotnih. Tudi tam se je ponujal »neodvisni kmet« Ko so vilici zagledali Brulčevega Pepeta — fanta vseh fantov — zraven, so pa precej spoznali, pri čem da so.

»Posesnik« in »kmeč« za volitve.

»Slovenski dom« cvet liberalnega časopisja piše v št. 47 iz Prečne med drugim tudi sledeče:

»Mi kar nas je res mož v naši občini, da smo res možne ne baie, bode-mo volili moža prof. Škerlja ki ni samo učeniak ampak uzoren posestnik ki torej tudi kot posestnik pozna težnje in koristi preprostega kmeta, kakor pa oče Štembur, ki ve o kmetiji le toliko da krompir ne rase na drevju ampak v zemlji.« Ljudje ki so to gerostasno neumnost brali so se morali na glas smejeti. Kajti vsak kmet na Dolenskem ve, da ima gospod Zurec, ali

kakor ga dopisnik nazivlje »oče Štembur« jako lepo, veliko kmetijo, katere obdelovanje je drugim kmečkim gospodarjem v spodbudo. Vsak pa tudi ve, da prof. Škerlj samo travnik okoli svoje hiše v Gotni vasi vsako leto z žlindro in drugim umetnim gnojem pognoji in s tem je obdelovanje njegove obširne kmetije končano, dotlej dokler zraste krme kmetom prav drago ne prodaja. Tak je torej razloček med imenovanim kmetovalcem. Čitatelji naj si pa sami napravijo sodbo o resnicoljubnosti liberalnega časopisja.

Vič.

»Največjo lumparijo« imenuje »Narodov« viški dopisnik — najbrž Kmetov Gašper — politiko, ki jo uganjajo patri na Viču. I, kaj so pa zopet »naštimali«, da mu ni prav? Poslušali so se pravice in vložili nad 60 reklamacij za volitve. Da so bili opravičeni to storiti, se razvidi iz tega, da se jim je ugodilo v nad 50 slučajih! Pa to naj bi se bilo. Največja »lumparija« pri tem je ta, da so tudi njega — Gašperčka — poizkusili izreklamirati. Oh ti preklicana »lumparija« ti! In vendar ni »lumparija«, kajti p. Arhangelj je bil opravičen to storiti, kajti priče so priznale, da Gašperčka celih pet mesecev, skoro pol leta ni bilo doma. Seveda se je na glavarski poročalo da Gašper stalno biva pri svojem očetu. To pa ni res. Saj vsa fara ve, kedaj je Gašperček doma. Ta in še neka druga reklamacija — o kateri nočemo dalje razpravljati, da bi ne zasmrdelo — je dopisnika tako razgrela da meče po »Nar.« že znane salonske izraze, skrivaje se za liberalni posredovalni urad in za liberalne porotnike. Nikar ne mislite, gospodine, da vam bomo šli na led in iskali pri posredovalnem uradu ali pri sodišču zadoščanja, ker vemo kakor poceni vam je prisega. Pač pa prepustimo vse vaše izraze prihodnosti in treznim občanom. Oni naj sodijo naše in vaše delovanje pa bodo videli, kje je »lumparija«, kje je resnica in delo za ljudstvo. Povemo vam pa, da, kakor povsod, tako bo tudi na Viču zmaga pravica in resnica, in sicer mogoče v najkrajši bodočnosti. Mera je polna!

Kako se godi liberalnim kandidatom na deželi.

Liberalni kandidat Fr. Majdič je sklical pretekli torek, 25. t. m., volilni shod v občini Št. Jošt. Volilci so lokal, kjer je bil napovedan shod, popolnoma zasedli. Točno ob 4. uri popoldne so se pripeljali štirje liberalci, kandidat Majdič, mesar Kos, neki Tomšič in uradnik iz liberalne posojilnice na Vrhniki. Domači možje so mirno sedeli na svojih prostorih, tako da došli štirje liberalci niso dobili nobenih sedežev ter so morali stoje prodajati sredi sobe svoje fraze. Eden izmed njih je predlagal nekoga Tomšiča z Vrhnike, toda na predlog g. Malavašiča je bil soglasno izvoljen za predsednika domači g. župnik, ki je dal besedo kandidatu No. Majdič je videl, da tu ne cvete pšenica zanj, zato je silno ponižno govoril in se le hvalil, kako bo on skrbel za kmeta. Ko je končal, oglasil se je k besedi g. Jakob Malavašič, ki je pošteno obdelal liberalce in povdarjal zasluge S. L. S. za kmeta ter nazadnje povabil volilce, ki so mu navdušeno pritrdjevali, naj vsak zapiše na glasovni kandidata S. L. S. Antona Kobija in ne Fr. Majdiča, ki bi bil v slučaju izvolitve popolnoma osamljen v deželnem zboru, ker ravno ne pripada S. L. S., ki je edina stranka na Kranjskem, ki je sploh kaj skrbeča za povzdigo kmečkega stanu. Končno je govoril tudi g. župnik, ki je tudi dobro očrtal liberalno nesramnost ter jih pokazal v vsi njihovi ostudni nagoti. Ko so liberalci videli, kake sadove rodi njihova agitacija, so jo rdeči od jeze kot purani odkurili med smehom zavednih mož občine Št. Jošt. Tako se godi liberalnim kandidatom med našim zavednim ljudstvom.

Iz Postojne.

»Slovenski Narod« z dne 25. nov. je prinesel poročilo o shodu, ki ga je priredila S. L. S. v Otoški jami. Ne mislimo n. pr. zavračati trditve, da so se shoda udeležili tudi otroci ženske in nevolilci — pred začetkom shoda so morali vsi oditi — vemo namreč, da je tudi to poročilo bilo pisano v »senci« volilnega boja. Opozoriti pa moramo na nekaj, kar je poročevalcu tudi morda samo ušlo, pa vendar ne sme ostati nepopravljeno. Mož je namreč zapisal v četrte koloni na tretji strani iste številke »Slov. Naroda« dobesedno takole: »V senci bajone'ov so imeli naši klerikalci shod v Otoški jami. Kakor ščurki, ki se boje ljudi, se potikajo ti izgubljeni po luknjah. V imenu kulture in naprednosti dvigamo gas in protestiramo, da bi se še sploh kdo drznil imenovati našo slavno Postojnsko ali Otoško jamo luknjo, in tiste, ki jih obiščejo, ščurke. Če kdo v 20. stoletju rabi za označitev Postojnske ali Otoške jame neleksikalni izraz »luknja«, potem moramo to početje, če uvažujemo posledice, imenovati kulturni škandal. Znano je namreč, da Otoška jama celo daleč nadkriljuje Postojnsko jamo v lepoti. Tisoči čarobnih še neokajenih kapnikov, snežnobelih, otroškonežnih, napravi na ljubitelja prirode vtis kakor čarobna, neverjetna večerna povest arabskega nomada. V tej Otoški jami je prostorna dvorana, ki lahko objame 4000 ljudi. Kadar je razsvetljena, kakor je bila v nedeljo, nudi prizor, ki se smehlja najbolj razvajanemu očesu. Veličastvo prizora povišuje bajno šumljanje Pivke, ki teče v neposredni bližini te dvorane, ki tako prekaša pričakovanje najbolj vztočne domišljije. T tej dvorani, v kateri doni glas tako sonorno — dvorana je last Otočanov — je priredila v nedeljo, dne 23. novembra, S. L. S. svoj shod. Dopisnik »Slov. Nar.« pa je smatral za potrebno, da je pisal omikanemu svetu, da smo zborovali in se potikali po luknjah. To dejstvo je zelo značilno za njegovo stranko. Ali ste prijatelji naših ljudi, ki jim sedaj toliko obetate, če njihove zaklade imenujete s takim imenom? Ali ste prijatelji tujskega prometa, od katerega mi Postojnci živimo, če delate tako reklamo za obisk Postojnske in Otoške jame, in če celo njih obiskovalce imenujete . . . Proti temu še enkrat najodločneje protestiramo. Volilci, pomislite!

Strogo zaupni shod v Medvodah

pri g. Jesihu sta imela v soboto dr. Ravnihar in neki Cimerman iz Ljubljane. Na shod je prišlo — da rečemo veliko samo šest liberalcev, med njimi seveda neizogibni Burgar iz Seničice in »vleučeni« Zlate iz Svejja. Kakšne parole so izdali za naše kraje, nam ni znano. Če je gospod Jesih spoznal, da »Slovenec« ni slab list, naj bi tudi spoznal, da so njegovi hiši najmanj v čast taki shodki, kakor tudi liberalni časopisi.

Dr. Triller v Kranju.

Pretekli ponedeljek je imel dr. Triller v Kranju volilni shod. O tem shodiču bi sicer ne poročali, če bi »Slovenski Narod« v 271. številki ne prinesel tako smešne pretiranega poročila, ki mu domači liberalci sami ne verjamejo. O shodu čisto objektivno poročilo:

Sklican je bil ob 8. zvečer. Shod je otvoril bivši poslanec g. Ciril Pirc ob četrt na devet. Izvedeli smo, da je moral g. Pirc, o katerem je pisal »Dan«, da je dober za tarok, odstopiti v korist g. dr. Trillerja, ki ga v Ljubljani ne marajo. G. Pirc se je posebno hudoval, ker bo imelo po novem volilnem redu tudi 87 kmetov volilno pravico. Rotil je navzroč, naj bodo zvesti, ker prišli so resni časi. Kmalu se bo bila odločilna ura (za g. Pirca je že odbila), ali bodo imela naša mesta še napredno, s v o b o d o m i s e l n o zastopstvo, ali bo za zavladala tema. Predstavi kandidata g. dr. Trillerja, katerega vrlin noče naštevati, ker ve, da bi mu ne bilo všeč.

G. dr. Triller se dvigne. Trije pivci zaploskajo, čuje se par živio - klicev. Poznalo se je, da stoji napredna javnost v Kranju še pod vplivom »Dneva«, ki je pisal nedavno o dr. Trillerju, da je v slovenski napredni javnosti najbolj zoprna in najbolj osvražena oseba, ki ima na sebi toliko grehov, da za njim ne bo prav nihče žaloval. Tudi se je poznalo, da je pisala »Sava«, perijodično izhajajoče glasilo kranjskih liberalcev, o g. dr. Trillerju, da ta glasnik narodno - napredne stranke nima lastnega mnenja, ampak se sesede pred odličnimi osebami kot žepni nožiček. Zato tudi ni bilo nobenega navdušenja za takega kandidata. Dr. Triller prične najprej hvaliti g. Pirca, potem pa s svojim teatraličnim nastopom zabavljati čez deželni odbor, Završnico in cestni zakon. Pohvalil se je, da izvršuje kontrolo nad misterijami v deželnem odboru, da je pa to silno mučno delo, ki se ne izvrši v eni noči. Pove, da ima dežela 3 in pol milijona deficita, za katerega ni pokritja. Tudi državni preodkazni so zapravljeni. 600.000 bo treba prispevati po novem cestnem redu za majhne ceste na kmetih, ki jih je S. L. S. podeželila, 700.000 K bo pa treba za regulacijo učiteljskih plač, torej še več, kakor bodo znašali državni preodkazni, o katerih on ve, da bodo znašali največ 1.200.000 kron. Dežela bo kmalu na kantu. (Morda jo bo kupila konkurzna masa »Glavne« iz svojega proficita.) Završnica bo pasivna, o tem govorijsko rokovnjaki, kot taki poznani daleč preko naših meja (?). Zazidalo se je že 1 in pol milijona. Če bo hotela dežela oddajati tok državnih železnic, se bo to zgodilo šele čez kak desetletje. Pa še

takrat bo dežela dobila za tok tako malo, da bo imela pri tem izgubo. Če se spelje tok v Ljubljano, bo daljnovid toliko stal, da se ne bo rentiralo. Krvave ti bodo morala radi tega mesta, ki deželne elektrarne ne marajo. Tudi v Kranju je ne bodo marali (imajo rajši petrolejke po ulicah in pa privatno električno, ki dostikrat odpove). Sploh, klerikalci bodo delali iz meščanov krvave klobase, ako ne izvolijo liberalcev, ki so z »Glavno posojilnico«, »Agromercurjem« in »Kočevsko posojilnico« pokazali, da razumejo delo za meščane. — G. dr. Triller je tudi povedal, da se je deželni zbor zato tako hitro razpuščal, ker bo treba po novem letu deželne doklade zvišati. — Na shodu so se tudi jezili na akcijo deželnega odbora za povzdigo živinoreje in druge kmetijske zadeve. G. dr. Triller je pa dejal, da bi zoper to sicer ne bil, če bi podpore dobili kmetje, ne pa klerikalci. G. dr. Triller je imel sicer pisan dolg govor, je pa moral že po preteku pol ure nehati, ker vsled dima ni mogel več govoriti. Priporočil se je z besedami: »Ne obljubim, da bom kaj storil, ampak jaz imam srce za meščana, kdor torej da kaj na to, me bo volil«.

Mi pa mislimo, da bo takih ljudi, ki bi dali kaj samo na »ljubezen« g. dr. Trillerja, premalo, ampak bo g. dr. Triller prisiljen iskati zavetišča v trg. obrtni zbornici, kakor se že sam nadeja. Na shodu se je izvedelo, da liberalni stranki slaba prede. Tak je bil torej ta »shod«. Ko je g. dr. Triller odhajal na kolodvor, so mu na ulici klicali živio. Duhovi so se bili namreč razvneli. Toda, če Kranj res ni videl že dolgo let tako velike manifestacije (kakor pišejo v »Slovenskem Narodu«), potem je svobodomiselstvo v naših mestih enkrat za vselej izgubljeno.

Pozor pred liberalnimi sleparji!

Nekateri liberalni agitatorji bodo poizkušali volilcem nalepiti na glasovnice ime našega kandidata, da bi postala glasovnica neveljavna. Na glasovnice se ne sme nič nalepiti!

Liberalna komedija v Vipavi.

O tem se nam še piše: V nedeljo je pripeljal ljubljanski kandidat profesor Reisner postojnskega živinozdravnika Gašparija v Vipavo, hoteč Vipavcem povedati, naj volijo Gašparija. Sklicali so volilni shod, ki je bil strogo zastražen, da ne bi kdo nepoklican poslušal duhovitih izjavanj postojnskega živinozdravnika. Shod so imeli pri Cuntji. Vseh skupaj je bilo 26 z Reisnerjem in Gašparijem vred. Ker si je eden izmed navzočih upal samostojno misliti in svojo misel glasno povedati, so ga postavili na cesto. Druge nesreče ni bilo. Dobro je, da ima most čez Belo na obeh straneh razmeroma visok zid, ker sicer bi marsikateri izmed zborovalcev, ko so odhajali, padel v strugo. Vipavci delajo od nedelje naprej dovtipne na račun Gašparijev, kateremu je Reisner na shodu sam povedal, da ne bo zmagal niti sedaj, in da liberalci tudi še pri prihodnjih volitvah in še dvakrat ne bodo zmagali, a treba je delati. To ima profesor Reisner prav, res, delati je treba, pa ne tako, kakor Ferdo Gašpari, še manj pa tako, kakor vipavski generalštabšef Franc Mercina. Ta nadučitelj je v resnici pravi štabni komandant. V vojsko pravzaprav ne gre, pač pa per distance komandira liberalne soldate.

Ravniharjev govor.

Ravniharjev govor.

Ne bi se pečali ne z g. odgovornim urednikom »Slov. Naroda« dr. Ravniharjem, ne z njegovim govorom v državni zbornici, ko ne bi šlo za to, da pribijemo pri ti priliki, kako nesramno se vara liberalno občinstvo s pisanjem svojega glavnega glasila.

»Narodovo« poročilo slove:

Naj bo povedano še enkrat, da se ni zbornica za govor posl. Ravniharja prav nič zmenila. Sempatja je kdo postal ob njegovih klopah, pa se za nekaj minut zopet izgubil. Časih je imel enega, časih dva poslušalca; na koncu sta bila dva, izmed katerih je eden tlesnil iz usmiljenja dvakrat z rokami. To je po »Narodu« živalna pohvala.

Casopisje se tudi ni nič zmenilo za Ravniharjeve čenče. »Arbeiterzeitung«, »Zeit«, »N. W. Journal«, »Reichspost« niso prinesle iz govora nobene besede. »Fremdenblatt« in »D. Volksblatt« sta prinesla, da je zahteval temeljito presodno hišno-najemniškega davka. »N. Fr. Presse« je omenila, da je zahteval, naj bi bila v zakonu določba, da se morajo iz predkazov zboljšati učiteljske plače, ker le gospodarsko neodvisno učitelstvo more svoj poklic prav zvrševati. Samo »Grazer Tagespost« je slastno zgrabila Ravniharjevo zabavljanje

in iz govora povzela, da so v slovenskih deželah učitelji posebno žalostni, z asti na Kranjskem, kjer so najslabše plačani. »V deželnem zboru se izjavijo vsi poizkusi napredne stranke in v e i e p o s e s t v a (kaj bo dobil Ravnihar za ta kompliment?) ob nasprotstvu klerikalne večine, ki hoče učiteljem le potem kaj dati, če se upognejo.«

Take otrobi naj bi poslušali naši poslanci. Če ne more dobiti med smišljeniki poslušalcev, ali naj mu naši delajo štafažo. Preneumno! Liberalno učiteljstvo ni z nami v posebnem prijateljstvu, toda z ozirom na splošne koristi mu vendar svetujemo, naj se iz zgolj sebičnih razlogov otrese takih prijateljev, kakor je dr. Ravnihar. Mirno lahko rečemo, da imajo tudi liberalni učitelji v naši stranki boljše zaslobo, nego v praznih, brezpomembnih, duha in vsebine praznih banalnostih.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA V NOVEM MESTU.

Napad. Na zatožni klopi sta sedela dne 26. t. m. Poznajilšek, rojen l. 1894. v Loki in Karel Klembas, rojen leta 1892. v Vrhovem, oba že kaznovana zaradi ujoja. Obtožnica ju dolži, da sta dne 9. novembra 1913 na cesti med Vrhovom in Praprotnem dejansko napadla Martina Kneza, ki je vsled poškodb umrl. Dne 9. t. m. so v Kržanovi gostilni na Vrhovem pili dve družbi, vsaka pri svoji mizi. Tekom zabave je izmaknila Terezija Zrimšek Martinu Knezu iz žepa zavitek sladkorja. Knez se je vsled tega razburil, pograbil je sladkor in ga vrgel po sobi, pri tem pa je slučajno zadel Karola Klembas. Klembas je skočil pokonec in se pričel pripraviti. Končno je krčmar zaprl gostilno in gostje so se razšli. Na cesti so se še nekaj časa menili Klembas, Poznajilšek in Knez, nato pa odšli v mesečini ter peli po cesti proti Praprotnem. Klembas je med potjo začel prigovarjati Poznajilška, naj udari Kneza, ker ga drugače ne pusti na Vrhovo. Poznajilšek se je nekaj časa obotavljal, slednjič pa zagrabil pol metra dolg krepelec, Klembas pa račun. Skočila sta za Knezom, ki je šel pred njima. Klembas je skočil prvi naprej, a se je skesal in stopil zopet nazaj k Poznajilšku, rekoč: »Ti ga daj udariti!« Tedaj pa je stekel Poznajilšek za Knezom in ga trikrat udaril po glavi. Knez se je seveda branil. Ko je to Klembas videl, je pograbil gramoz in debel kamen ter vse skupaj vrgel Knezu v obraz. Knez je omahnil in se zvalil v jarek ob cesti. Zaslišavši hrup, se je vrnila prejšnja Knezova družba, ga pobrala in odnesla težko ranjenega s prebito lobanjo domov. Drugi dan je Knez umrl. Obtoženca sta dejanje zanikala in se izgovarjala drug na drugega ter na pijanost. Po pričah se je samo dokazalo dejanje Poznajilška. Državni pravdnik je zaradi tega očistil od obtožbe proti Klembasu, glede Poznajilška pa je predlagal preložitve razprave. Sodni dvor je temu predlogu ugodil.

PRESTOLNI GOVOR LAŠKEGA KRALJA.

Laški kralj je otvoril 27. t. m. laški parlament s prestolnim govorom v navzočnosti kraljice, princev, ministrov. Prestolni govor naglašja, da je z osvoboditvijo Tripolisa Italija si v Sredozemskem morju zagotovila tisto postojanko, ki ji gre in da se zdaj po novi volilni preosnovi lahko vsi Italijani udeležujejo političnega življenja. Napoveduje, da se mora izpopolniti socialna postavodaja, pouk, preosnovati se mora državljanski zakonik, da dobi ženska v rodbini tisto mesto, ki ji gre, kakor naj se tudi izpopolnita civilno sodno postopanje in trgovinska postavodaja. Osobito važne so razmere med Cerkvijo in državo, ki so po naših postavah modro (?) urejene in ki temelje na najobširnejši verski svobodi, ki se pa ne sme izražati v ingerenci Cerkve na funkcije države. Glede na Balkan izvaja, da se je posrečilo nastale diference mirno poravnati. Grupiranje velesil v alianco in v entento ustvarja ravnotežje moči, kar najbolj za mir jamči. Ravnotežje moramo ohraniti in zato vzdržati na primerni višini našo armado in morarico. Da se omenjena velika vprašanja rešijo, morajo vladati zdrave finance. Kredit Italije je zdrav, kar dokazuje, ker nismo med vojsko potrebovali inozemskega kapitala.

PO BITKI PRI JUAREZU.

Caranza in njegovi pristaši sodijo, da je s porazom pri Juarezu Huertova moč v severni Mehiki strta. Villa poroča, da je vladno armado popolnoma porazil. Vstaši so izgubili do 150 ljudi. Vjeli so tudi generala Huertove armade Salazarja. Na bojišču so vstaši 200 sovražnikov ustrelili na lakonično povelje generala Ville, ki je rekel: Ne

moremo si dovoliti razkošja, da pita-mo vojne vjetnike. — Vstaši groze, da zažgo petrolejske vrelce v Tampicu, če se ne odstrani topničarka »Bravo«.

Dnevne novice.

† Najnovejša laž liberalcev: — »Dr. Lampe prodaja slovenske duše!« Ali je še kaj ostalo naprodaj, odkar je dr. Šusteršič »prodal« koroške Slovence? Da, še ni konec teh prodaj! »Slov. Narod« piše, da je »dr. Lampe prodal slovenske otroke na Kočevskem, da kupi nemške Kočevce.« Torej ni bila to prodaja, ampak nekaka menjalna kupčija. Seveda bodo upili sedaj liberalci o tej stranski »kupčiji«, ker jim nemški Kočevci nečejo več dati svojih glasov. Vsakega dostojnega človeka je danes sram, da bi bil v zvezi z liberalci. Tudi Nemci so se začeli sramovati svojih starih zvez z liberalno stranko in so temu spoznanju dali duška na shodu v Kočevju. Dr. Lampe ni pri tem igral nobene vloge. S. L. S. ni treba ničesar kupovati in ničesar prodajati.

† Še en liberalni kandidat v Bell-krajini. Iz Vinice, 20. novembra: Pri nas se govori, da misli kandidirati za kmečke občine proti g. Dermastiji zopet Peter Rauch, graščak iz Pobrežja, ki bi menda rad še enkrat tako imenitno pogorel, kakor je l. 1908., ko ni dobil v vsi naši veliki občini niti enega glasu. Mi ga pač dobro poznamo še od takrat, ko je bil oskrbnik na Krupi, kak prijatelj je nas kmetov. Še bolj ga poznamo pa tudi od takrat, ko bi bilo, in to že parkrat, Bukovje prodano in je tudi od nas več posestnikov sklenilo že pogodbe zaradi parcel v Bukovju, pa so se vse pogodbe razdrle, kakor so govorili, zaradi Raucha, ki bi bil potem seveda zgubil svojo službo kot logar, ako bi ne bilo več skupnega posestva. Nekaj so tudi govorili, da je on izpodjedel svojega prednika Šiberla, da je izgubil službo. Pa naj bi bil tak mož naš poslanec? Nismo še na glavo padli, da bi take moze volili. Pa še nekaj smo slišali, kak dober kristjan je Rauch. Ob nedeljah ima, kakor se sliši, mašo v krčmi pri Grabljanu, po maši pa pride pred cerkev, kjer se z ljudmi razgovarja. Taki so liberalni kandidati! Takih ljudi ne bomo volili!

— Mrtvega so našli dne 25. novembra v Ločnici 38letnega mizarja Valentina Kalana iz Zbilj pri Medvodah. Ležal je s telesom na bregu, le glavo je imel v vodi, dočim je bilo orodje razmetano po tleh. Težko, da bi bil Kalan vsled pijače zašel v vodo, ker je v ponedeljek cel dan delal in ni bil pijanec. Imel je ušesa višnjeva, kakor bi ga kdo držal za ušesa in tlačil glavo v vodo. Skregal se je večkrat s svojim svakom Matevžem Aličem iz Ločnice, kateri mu je bil dolžan par tisoč kron, pa se mu jih je branil vrniti.

— Zimski šport na Gorenjskem. Ravnateljstvo c. kr. državne železnice v Trstu, ki pospešuje akcijo zimskega športa v Bohinju in na Bledu, je tudi za letošnjo sezono odredilo, da ostanejo vse odredbe glede znižanih voznih listkov iz Ljubljane, Kranja na Bled, Bohinj in Kranjsko goro v popolni veljavi, kakor tudi glede posebnih športnih vlakov ob nedeljah in praznikih iz Trsta in Gorice in slednjič glede vremenskih poročil. Kakor prejšnja leta, tako bo v letošnji sezoni oddajala Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani (Tourist - Office), Miklošičeva cesta 6, znižane športne vozne listke na športna in planinska društva ter imajo pravico do teh listkov Ljubljanski športni klub, Slovenski futsal-klub Ilirija, Slovensko planinsko društvo in njegova podružnica v Kranju, Ljubljanski bicikel-klub in nemško planinsko društvo. Vsak član teh društev pa se bo moral legitimirati s posebno izkaznico, katera mora imeti tudi sliko člana in podpis društva. Za mesto Kranj bo skrbelo podružnica Slovenskega planinskega društva, da dobe njeni člani športniki vozne listke in izkaznice od Deželne zveze. Znižani zimsko - športni vozniki listki imajo petdnevno veljavnost, a se mora nastopiti voznja le ob sobotah ali dneh pred prazniki ali ob nedeljah in praznikih. Vozne cene so sledeče: Ljubljana—Bohinjska Bistrica tja in nazaj III. razred 4 K 90 vin., Ljubljana — Lesce tja in nazaj III. razred 2 K 90 vin., Ljubljana — Kranjska gora tja in nazaj III. razred 4 K 40 vin., Kranj — Bohinjska Bistrica tja in nazaj 3 K 40 vin. Postaje-načelnštvo v Bohinjski Bistrici in na Bledu bo telegrafično naznanjevalo vsako sredo ali četrtek in vsako soboto vremensko poročilo tukajšnji postaji južne železnice in državne železnice in bo to vremensko poročilo tudi razobešeno pri blagajnah tukajšnjih kolodvorov,

— Novoustanovljena Hrvatsko-slovenska narodna banka, delniška družba v Zagrebu razpošila vabila na subskripcijo. Med utemeljitelji so med drugimi dr. Stjepan Ortner v Zagrebu, dr. Jos. Furlan v Ljubljani, Julij Mazele v Ljubljani, Dragotin Hribar v Ljubljani.

— Razpisane učiteljske službe. V kranjskem šolskem okraju se v stalno nameščen je razpisujejo naslednja učna mesta: 1. mesto nadučitelja na dvo-razredni ljudski šoli v Podbrezjah; 2. mesto učitelja in šolskega voditelja na enorazredni ljudski šoli na Olševku (ki se pričelkom šolskega leta 1914/15 razširi na dva razreda), 3. mesto učitelja in šolskega voditelja na enorazrednih ljudskih šolah na Bukovšici in v Rečeh, in 4. učno mesto na trirazredni deški ljudski šoli v Cerkljah. Redno opremljene prošnje je predpisanim službenim optom vložiti pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju do dne 20. decembra 1913. Prosilci, ki v kranjski javni učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

— Iz finančne službe. Dvorni svetnik in načelnik glavnega carinskega urada na Dunaju je postal dvorni svetnik finančne deželne direkcije v Inostu Abdon Šusteršič.

— Inženirski izpit je napravil gospod Karel Fux.

— Iz učiteljske službe. Suplentinja ljudske šole na Rudniku je postala abs. učit. kandidatinja Otil. Krisch, ker je obolela učiteljica Černe. — Dopust se je podelil oboleli učiteljici Mariji Zagorjan v St. Rupertu. — Nameščala jo bo suplentinja Mar. Furlan. — C. kr. deželni šolski svet je dovolil absol. učit. kandidatnji Olgi Knez, da sme brezplačno praktimirati na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

— Iz Rateč na Gorenjskem. Dne 22. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku vrlega občespoštovanega mladeniča Janeza Petriča, deželnega cestarja, starega šele 24 let. Kako priljubljen in spoštovan je bil, je pričal njegov pogreb; udeležila se ga je požarna bramba, mnogo občinstva in pevski zbor mu je zapel na grobu tri žalostinke. Blag mu spomin!

Cerkveni vestnik.

Slovincem na Nemškem naznani-mo, da bo v Suderurich pri Recklinghausenu od dne 30. novembra do dne 4. decembra sv. misijon v slovenskem jeziku. Dne 30. novembra bo sv. maša in pridiga ob 9. uri dopoldne, popoldne ob 5. uri pa pridiga in litanije z blagoslovom. Od 1. do 4. decembra bo vsako dopoldne ob pol 9. uri sv. maša in misijonski govor, vsako popoldne ob štirih pridiga in litanije z blagoslovom. Ker je ravno sveto leto, bodo gotovo prihiteli tudi Slovenci iz bližnjih župnij k misijonskim pobožnostim. Tamonjni nemški župnik je nalašč v ta namen naprosil frančiškanskega p. provincijala za enega frančiškana iz Ljubljane, ki je že odšel na Vest-falško.

Ij V frančiškanski cerkvi v Ljubljani se prične dne 5. decembra tridnevni v proslavo Konstantinovega jubileja in v dosego odpustka svetega leta po sledečem sporedu: Petek, dne 5. decembra zvečer ob 6. uri: Litanije, govor: »Konstantinov jubilej — Sveto leto«. — Sobota, dne 6. decembra, zjutraj ob pol 6. uri: Govor: »Vrednost človeške duše. Sveta maša. Ob 6. uri zvečer: Litanije, govor: »Božanstvo Kristusovo«. — Nedelja, dne 7. decembra, ob pol 6. uri zjutraj: Govor: »Božja ustanovitev svete Cerkve«. Sveta maša. Ob 9. uri govor: »Borbe in zmage tekem zgodovine«. Sveta maša. Ob 3. uri popoldne govor: »Sveto Rešnje Telo v svoji resničnosti in milosti«. — Litanije. — Praznik, dne 8. decembra, ob pol 6. zjutraj govor: »Marija, varhinja svete Cerkve«. Sveta maša. Ob 9. uri govor: »Katoliško svečeništvo«. — Nova sveta maša. Ob 3. uri popoldne govor: »Prenovljenje v Kristusu«. — Litanije. — Sklep. Po vsakem govoru bodo skupne molitve v dosego odpustka.

Književnost.

»Matica Slovenska« izda za leto 1913. sledeče knjige: 1. Zabavna knjižnica. (Izviran roman Podlimbarskega: Gospodin Franjo.) 2. Anton Funtek: Tekma. (Drama, ki se je z lepim uspehom igrala v Ljubljani in v Zagrebu.) 3. Strekelj-Glonar: Slovenske narodne pesmi, 15. snopič. 4. Srbohrvatske narodne pesmi (o Kosovem, Kraljeviču Marku itd.) v uredništvu prof. dr. Br. Drechslerja. (Knjiga bo imela obširen uvod o motivih jugoslovenskega na-

rodnega pesništva ter stvaren ter jezikoven tolmač. Dodana bo praktična slovnica srbohrvatskega jezika za Slovence.) 5. Mencinger: Izbrani spisi, II. zv. 6. Dr. Šleibinger: Slovenska Bibliografija (zadnjih šest let).

Ljubljanske novice.

Gg. volilci v splošni skupini!

Prosimo Vas, da v ponedeljek dne 1. decembra 1913 pri volitvi iz splošne skupine v deželni zbor blagovolite napisati na glasovnico ime ljudskega kandidata:

Ivan Kregar

pasar in posestnik v Ljubljani

Kdor želi Ljubljani kaj uspeha, naj voli IVANA KREGARJA, ki je mož resnega in resnično naprednega dela.

Za izvršilni odbor S. L. S. za Ljubljano
Dr. Vinko Gregorič.

Ij Shod volilcev S. L. S. bo prihodnje nedeljo ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona«. Prosimo gg. somišljenike, da se shoda polnoštevilno udeležijo.

Ij Nedostavljene legitimacije. Ker legitimacije pismonoše dostavljajo le volilcem samim, mnogo legitimacij ni dostavljenih. Te se lahko dvigne do večer 28. t. m. na glavni pošti od 7. do 8. ure zjutraj ali pa do 2. ure popoldne. S seboj je prinesiti delavsko knjižico ali rojstni list ali pa kako drugo izpričevalo (dokument), ker se legitimacije sicer ne izročijo. Dne 29. in 30. novembra pa se dobe nedostavljene legitimacije na c. kr. deželni vladi, soba št. 41.

Ij Skrb za Ljubljano so naši magistratovci pokazali najjasnejše s tem, da kandidirajo enega najnesposobnejših ljudi svoje stranke, Josipa Turka, v deželni zbor. Ljubljanskim volilcem pripisujejo, da bodo volili v ponedeljek človeka, o katerem že naprej vsak človek ve, da je nesposoben kaj doseči za Ljubljano in da ima dovolj posla s tem, kako svoje premoženje poskrbiti pred nesrečnimi žrtvami »Glavne posojilnice«. Magistratovci so tako predrzni, da na oklic za Josipa Turka postavljajo poziv Slovincem, kakor bi vsak drug nehal biti Slovenec, kdor ne voli tega finančnega ženija v liberalnem zmislu. Slovenstvo mešati z Josipom Turkom se pravi kruto omadeževati slovensko ime.

Ij Umrl je danes zjutraj v 66. letu svoje dobe dolgoletni naročnik našega lista, 37letni uslužbenec tukajšnje c. kr. deželne sodnije g. Pavel Trost. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob pol 4. uri. N. v m. p.!

Ij Župan v klavnici. »Slov. Nar.« prinaša uradno osebno vest: »Na shodu na klavnici govori župan dr. Ivan Tavčar.« Šel je menda po telečjo kri za svoje kandidate. Potili jo bodo v ponedeljek.

Ij Zabavni večer katoliškega društva za delavke je minulo nedeljo prav lepo uspel. Pevski zbor pod vodstvom g. Ferjančiča nam je zapel pevske točke: Pobratimijo, Spomin in venček slovanskih narodnih s tisto izbranstvo in preciznostjo, katere smo vedno pri nastopih zbora občudovali. Društvene diletantinje so pa uprizorile igro: »Napuh hodi pred padcem«, pri kateri so pokazale lepe igralske zmožnosti. Obisk je bil povoljen.

Ij Trnovski in krakovski deželnozbornski volilci pozor! Vsi oni deželnozbornski volilci volilnega okraja Trnovo-Krakov, ki žele kakršnihkoli pojasnil zaradi volitev, naj se oglase danes ali pa jutri v soboto zvečer od 7. do 9. ure pri Repniku, Konjušna ulica št. 4.

Ij Iz pisarne slov. dež. gledališča. V nedeljo, dne 30. novembra, se uprizori v deželnem gledališču zadnjikrat v tej sezoni pri znanih cenah burka »Sladkosti rodbinskega življenja«. Začetek ob 3. uri. Konec ob 5. uri. — Zvečer se igra po daljšem prestopu zelo priljubljena narodna igra s petjem »Brat Martin« od K. Coste. Glavno vlogo brata Martina igra g. Skrbinec, krojača g. Povhe, njegovo ženo ga. Juvanova, mlinarico gđ. Wintrova, mlinarja g. Grom. V ostalih večjih vlogah so zaposleni gospodje Borštnik, Danilo, Šest, Drenovec in dame Bukšekova, Gjorgjevičeva in Gorjupova. Pri predstavi svira Ljubljanski društveni orkester. Muzikalčne točke je naštudiral, kakor tudi di-

rigira naš priljubljeni operetni kapelnik g. Strifof. Režijo vodi g. Povhe. Začetek ob 7. uri. Konec ob pol 10. uri. Konečno bodi še omenjeno, da se dobe za vse predstave v gledaliških ložah posamezni ložni sedeži, ne da bi bil treba plačati še posebej vstopnino.

Ij Velezanimiva dramska noviteta. Za prihodnji teden se nam obeta na deželnem odru zanimiva dramska noviteta, Branislava Nušića komedija »Svet«. Nušić je najodličnejši srbski komediograf, pesnik in izborn humorist; bil je več let intendant kr. pozorišta v Belgradu, načelnik srbskega tiskovnega urada, urednik in kr. političen srbski činovnik. Napisal je več dram in veseliger, ki so imele vse na slovanskih odrih izreden uspeh, ker so tehnično dovršene, zajete iz globin življenja, polne žive dramatike in poezije. Na našem odru se je igrala njegova zgodovinska slika »Knez Semberijski«. Med novejšimi Nušićevimi komedijami je najboljše »Svet«, ki se vrši v srbskih rodbinskih krogih. Kontrast med tihim, srečnim rodbinskim življenjem in med burnim, zlobnim, spletkarskim svetom tvori podlago dejanju, ki je ne le zelo zabavno, nego tudi polno trpkosti in satire. Komedija je literarna, a tudi scenično efektivna ter nudi mnogo resničnega etičnega užitka.

Ij Pameten odlok. V trafikah smo danes čitali naslednje obvestilo. Tu izhajajoči dnevnik »Dan« je v svojih številkah 689. in 690. naznanil, da bo brošura pisatelja »Kajtimara« — Roman vodiške svetnice — izhajala od 27. novembra do 7. decembra 1913 kot priloga »Dneva« ter da se bo prodajala za »Dnevom« vred po vseh trafikah za 30 vin. Nadalje pa je »Dan« naznanil, da se bo lahko prodajal tudi »Dan« sam za 6 v. Z ozirom na to okoliščino ni smatrati omenjene brošure v zmislu § 7., točka 3. t. z. kot prilogo, ampak kot samostojno, in sicer neperijodično tiskovino. Potemtakem se Vas obvešča, da se brošura »Roman vodiške svetnice«, bodisi sama, bodisi z enim izvodom »Dneva« vred ne sme prodajati v trafikah. Če bi vzlic temu obvestilu prodajali omenjeno brošuro, bi se postopalo proti Vam v zmislu § 233. tiskovnega zakona kazenskim putem. — C. kr. vladni svetnik in policijski ravnatelj Künigl i. r.

Ij Umrla je soproga odvetnika gospoda dr. Ferdinanda Egerja gospa Marlena Eger, rojena Deu.

Ij Prodaja. Dne 3. decembra 1913, ob 9. uri dopoldne se bodo prodajale v porotni dvorani c. kr. deželne sodnije v Ljubljani lovske puške, samokres, obleke, obutve, ure in druge zapadle reči iz kazenskih preiskav.

Z juga.

Nezadovoljnost med srbskimi častniki. Z ozirom na pritožno deputacijo 50 častnikov, ki se je te dni oglasila pri vojnem ministru Božanoviću, piše »Srb. Kor.«: Po prvi odločilni bitki srbskega orožja na Kumanovu pa do danes so izšli že trije ukazi o povišanju častnikov in so bili mnogoštevilni častniki povišani in odlikovani. Vsi trije ukazi so pa tako med častniškim zborom kakor tudi v časopisju povzročili veliko nevoljo in ostro kritiko, ker je bilo prezrtih mnogo vrlih častnikov, ki so jih njihovi višji poveljniki sami predlagali v povišanje oziroma odlikovanje, na drugi strani so pa bili povišani oziroma odlikovani častniki, ki niti niso bili na bojišču. Ker tudi zadnji ukaz v tem oziru ni popravil prejšnjih dveh, je šlo 50 prezrtih častnikov — večinoma stotniki I. razreda — k ministru Božanoviću v svrhu pritožbe. Ker jim minister ni dal zadovoljivega odgovora, je 22 častnikov — med njimi 12 artiljeristov — izjavilo, da gredo v pokoj, 10 je pa zahtevalo, da jim minister omogoči avdienco pri najvišjem vojnem gospodu — kralju. Minister jim je nato odgovoril, naj pridejo naslednji dan po odgovor. Srbska javnost odločno želi, da zaslužni častniki dosežejo polno pravico.

Za načelnika mestnega stavbnega urada v Bitolju je imenovan Slovenec inženir Josip Skobrne.

Zadnje vesti.

OPRAVIČEVANJE GROFA BERCHTOLDA.

Dunaj, 28. novembra. V zunanjem odseku avstrijske delegacije je grof Berchtold odgovarjal dalje (začetek gl. v listu med Političnim pregledom): Dvornov o življenjanezmožnosti Albanije grof Berchtold ne goji. Vprašanje kneza je rešeno. Mednarodna kontrolna komisija je storila že veliko uspeš-

nega. Obmejitev Albanije na jugu je pred durni. Skrb, da se je Albanija razdelila v dve interesni ozemlji, a avstrijsko in italijansko, je neutemeljena. Avstrija ni na razdelitev Albanije nikoli mislila. Da so bili stroški za vojno pripravnost tako veliki, je razlagati tudi iz tega, ker je bilo treba popraviti mnogo zamujenega, to je, zvišati prenizko stanje armadnih enot. Gospodarsko krizo si je razlagati s tem, da so balkanske države vsled vojske, ki je nismo mogli prepričati, mnogo trpele. Misija Hohenloheva v Peterburg je svoj namen popolnoma dosegla, kar se tiče bukareškega miru, je revizijo predlagala Anglija in so se glede tega strinjale vse velesile. Niti rumunski diplomati se reviziji niso upirali, ampak jo smatrali za ugodno za utrditev miru. Naš namen pa je bil revizijo vzdržati, tudi ko so druge velesile misle nanjo opustile. Ni res, da bi bila Avstrija rumunskim aspiracijam kaj nasprotovala. Glede Prochaske smo bili štirinajst dni brez poročil o njem. Vest o umoru je priobčil »Neues Wiener Journal«. Mi smo jo demantirali takoj, ko smo dobili nasprotno poročilo. (Ugovori.) Kar se tiče vprašanja delegata Laginje, ali se v trozvezni pogodbi z Italijo nahaja tajna klavzula, nanašajoča se na notranje razmere v avstrijskem Primorju, odgovarja minister kategorično da take klavzule v pogodbi ni in da je tuja ingerenca v naše notranje politiko izključena. Minister je končno izjavil, da je o balkanski krizi pripravljen izdati rdečo knjigo. — Pri glasovanju za dispozični fond zunanega ministrstva, kjer je vlada dobila 12 glasov za in 6 proti, so glasovali proti: Langenhahn, Waldner, Wolf, Udržal, Vanek in Ellenbogen, dr. Kramaf in dr. Šusteršič nista bila navzoča.

HOHENBURGER LAHNO POGRAJAN.

Dunaj, 28. novembra. Justični odsek je danes končal debato glede Hohenburgerja in sprejel resolucijo, da je znani Hohenburgerjev odlok, s katerim je posegel v razsodbo favoritenškega sodišča, pomenjal prekoračenje ministrovih pravic in da pričakuje, da bo ta pravica v bodoče ostala omejena na o b l i k o razsodb.

ZBORNICA. — RUSINSKOPOLJSKA IZJAVA.

Dunaj, 28. novembra. Zbornica je danes nadaljevala razpravo o osebno-dohodninskem davku. Vsled kompromisa med Rusini in Poljaki teče zdaj razprava hitro in gladko. Minister za deželno brambo Georgi je odgovarjal na nekatere interpelacije. Rusin Budzynowski je govoril daljši govor. Zbornica bo bodoči teden zopet nekaj časa počivala, da se bodo v Lvovu lahko vršila posvetovanja volilnoreformnega odseka. Gališki deželni zbor se skliče v prvem tednu bodočega meseca.

DEMONSTRACIJA V TRSTU.

Trst, 28. novembra. Včeraj zvečer so tu demonstrirali laški dijaki in napravili obhod po mestu. Mir se ni kalil.

HRVATSKO VPRAŠANJE. PRAVAŠI SE ZA VOLITVE ZEDINJIJO?

Zagreb, 28. novembra. Frankovsko krilo Stranke Prava je na svojem zaupnem sestanku sklenilo kandidirati v vseh dosedanjih volilnih okrajih, v milinovskih okrajih pa ne bo postavilo protikandidatov. Izda se tudi manifest na narod, da glasuje za pravaške kandidate brez ozira, da se izključi borba med obema kriloma. — V hotelu »Royal« so zborovali Milinovci. Prevladalo je mnenje, ki je proti medsebojni borbi pravašev. V principu so se vsi glede tega zedinili, stvarnega pa se ni nič sklenilo. Reklo se je, da se bodo Milinovci ravnali po tem, kako se bodo vedli proti njim Frankovci. Glavni posvet Milincev se vrši dne 5. prosinca.

MAGJARONI NE NASTOJAJO VEČ KOT STRANKA, AMPAK POSAMIČ.

Zagreb, 28. novembra. Stranka narodnega napredka (dr. Tomašičeva) je sklenila, da pri volitvah kot taka ne sodeluje. Ta sklep je predvsem pripisati grofu Pejačeviću. Tomašič je napadel Skerlecza, ker je magjarone prezrl in se naslonil na koalicijo. Skerlec je dejal, da je to moral storiti zato, ker magjaroni nimajo več kredita med narodom. Kandidirali bodo pa še pojedinci te stranke na svojo roko in jih bo vlada podpirala, ako stopijo v njevo večino. Nekaj teh kandidatov je že znanih: podban Fodroczy v Nuštru, grof Marko Pejačević v Rumi, pl. Mihačević v Vuki, baron Rajačić v Dalju. Baje bo vlada kandidirala v celih 54 okrajih take kandidate.

ŽELEZNICA KARLOVEC—OZALJ.

Zagreb, 28. novembra. Prošle nedelje se je podala javnemu prometu

proga Karlovec — Ozalj. Na tej progibosta sedaj vozila dva vlaka, eden tja, drugi nazaj. Gradba proge Ogulin — dalmatinska meja zelo hitro napreduje.

DEMONSTRACIJE OB GROBU ALEKSANDRA BATTENBERŠKEGA V SOFIJI.

Belgrad, 28. novembra. Tukajšnji list »Balkan« poroča: Na dan smrti bivšega bulgarskega kneza Aleksandra Battenberga je njegova vdova grofica Hartenau po svojem bratu dala položiti venec na njegov grob v sofijskem mavzoleju. Ko je sofijsko ljudstvo zvedelo za to namero, se je trumoma podalo pred mavzolej in čakalo na prihod grofičinega brata. Ko je le-ta prišel, se je množica odkrila in zaklicala: »Slava spomenu kneza Aleksandra! Zivel njegov naslednik!« Nato je množica pokleknila in spoštljivo čakala, da je vdovin brat položil venec na knežev grob. Ko je nato stopil iz mavzoleja in se podal k svojemu vozu, mu je množica prirejela velike ovacije. Nato so se ljudje uredili v vrsto in priredili manifestacijski obhod skozi mesto; pred kraljevo palačo so zopet uprizorili velike ovacije za Battenberžane. Policija kljub vsem poizkusom ni mogla razgnati demonstrantov. — Sploh se v Bulgariji vidno oživljajo simpatije za Battenbergovce in nekateri že agitirajo, da naj bi v slučaju Ferdinandovega odstopa zasedel bulgarski prestol sin pokojnega kneza Aleksandra.

STRANKARSKI BOJ V BULGARIJI.

Sofija, 28. novembra. Dr. Danev je moral shod, ki ga je v Plovdivu napovedal, vsled ogorčenja prebivalstva odpovedati.

TURŠKO - SRBSKI MIR NA VIDIKU.

Carigrad, 28. novembra. Med Srbijo in Turčijo se je dosegel popoln sporazum v vseh točkah. Dogovorjeno mirovno besedilo se pošlje v Belgrad, odkoder se vrne še enkrat turški vladi, nakar se podpiše.

CIGANSKI TATINSKI VODJA VJET.

Reka, 28. novembra. Orožniki so v gozdu med Zalesnico in Ravnogoro vjeli slovitega ciganskega tatu in vodjo Antona Kari (Mayer), ki je v cirkveniškem in sušačkem okraju načeloval krajam in ropom. Kari je imel zveze tudi s kranjskimi cigani.

NAPREDEK TEHNIKE.

London, 28. novembra. Včeraj se je posrečilo vjeti v daljavi 9000 milj oddani brezžični brzojav.

POŽAR.

Madrid, 28. novembra. Ogenj je mesto Marin popolnoma uničil.

PO 11 LETIH NAJDEN.

Beljak, 28. novembra. Blizu Beljaka so našli v gorovju okostniak pred 11 leti pogrešanega železniškega asistenta z Dunaja Oto Gschladta.

NEVARNA KINO-INDUSTRIJA.

Punj, 28. novembra. V Epornonu, kjer se je aranžiral lov na tigre za kinematogr. posnetek, je eden v to svrhu pripravljenih tigrov ušel in vlada zdaj v mestu velik strah pred zverino.

Primorske vesti.

p Vodnoelektrična akcija v Primorju. Začetkom prihodnjega leta bo Trst razpolagal z električno močjo tako za razsveteljavo kakor za motorno silo. Pred desetimi leti je furlanski veleposestnik Dottori prišel na to, da bi se spodnja Furlanija s pomočjo Soče kanalizirala. To se je izvršilo z gradnjo takozvanega kanala Dottori. Pred šestimi leti pa se je osnovala družba »Električne naprave ob Soči«, ki je zgradila ob šestih umetnih vodopadih imenovanega kanala pet hidroelektričnih central. S tokom iz teh se preskrbljuje tudi Gorica, v Tržiču pa se je osnoval električni mlin. Nato se je električno omrežje razširilo tudi po vzhodni Furlaniji. Družba je zdaj pridobila tudi tržaške kapitaliste in sedaj je ob takozvanem kanalu Valentinis tudi zgrajena električna centrala, ki bo producirala tok za Trst. Tok bo z napetostjo 50.000 volt tekel nadzemsko preko Opčine na Rojan, od tu se pa po podzemskih kabljih napeljal v Trst. Tok se bo za uporabo v mestu seve primerno transformiral. Načrt pa obsega za bližnjo bodočnost tudi istrska obrežna mesta in kraško zaledje Trsta. Dela za to so deloma že v tiru.

p Nautični in trgovski dijaki štrajkajo. Učenci nautičnega oddelka obrtne šole v Trstu in dijaki višje trgovske šole »Revolta« — 60 po številu — se 27. t. m. sklenili izostati od pouka in so priredili »demonstrativen« obhod do magistrata, kjer so se podali k županu Valeriju in izjavili, da demonstrirajo za laške vseučiliške zahteve

p Zaprlj so v Trstu nekega Joahima Fioretto, ki je osumljen tatvin v znani veliki trgovini Ohler na Korsu.

p Požar. Včeraj je začelo v Trstu goreti v prodajalni Ivana Gianoni za svetilne aparate v ulici Largo Santorio. Požarna bramba je ogenj omejila, toda zaloga v vrednosti 6000 K je vsa zgorela.

p Alkohol. Voznik Franc Suša v Trstu se je tako napil, da je umrl.

p Igra s smrtnim izidom. Mario Štefe, sin kneta Ivana Štefeta v Koprju, se je v hlevu z neko na zid pritisnjenjo vrvo tako nesrečno igral — fant je bil tudi slaboumen — da se mu je vrv ovila okoli vratu in ga zadušila.

p Velike tatvine pri avstrijskem Lloydju. Iz Trsta: Ze dalje časa sem se se razne avstrijske tvrdke pritoževale pri Lloydju, da so bile razne njihove pošiljave odprte in da je manjkalo blago. Te pritožbe so prihajale vedno bolj pogostoma, a vžlic največji pažnji so tatovi brez prenehanja nadaljevali s svojim delom, ne da bi jim bili mogli priti na sled. Pred par dnevi pa je opazil ključar Mihael Bajt, da so nalagali na Lloydov parnik »Hellouan« velik zaboj za strežnike na tem parniku, nekega Armanda Premovitza. To je obudilo v ključarju sum in naznanil je stvar svojim predstojnikom na Lloydju. Poizvedovanje je prevzel nato policijski kontrolni inspektor Titz, ki je dognal, da je bilo v Lloydovem hangarju, v spedičijem oddelku v stari prosti luki odprtih več pošiljav. Nekaj zabojev je bilo celo popolnoma izpraznjeno. Zaboj, ki so ga naložili na »Hellouan«, so seveda zaplenili in so našli v njem same zimске sukne, vrečne okrog 1000 K. Ukradene so bile v imenovanem hangarju. Strežnik Premovitz je bil aretiran. Končno se je dognalo, da sta bila glavna tatova skladiščnika v imenovanem hangarju, 48-letni Rihard Bidoli in Gvidon Gasparstar 40 let. Aretiran je bil potem tudi 46letni težak Anton Šorn, ki je bil poleg Premovitza glavni pomagač. Bidoli je imel v najem sobo v ulici Enea Silvio Piccolomini, kamor so spravljali ukradeno blago. Ko so prišli preiskavat, so našli v tej sobi velik kovček, poln ukradenih stvari. Kolikor se je moglo dognati doslej, so tatovi napravili Lloydju škode več tisoč kron. Policija še nadaljuje preiskavo.

p Odklovanje. Gg. Silvij Maninsor, c. kr. finančni svetnik in Valentin Marušič, c. kr. višji nadzornik finančne straže, oba v Trstu, sta bila imenovana vitezoma Fran Josipovega reda.

p Zaprlj je orožništvo Ogra Jožefa Braca in Anton Szorczeke, ki sta priznala, da sta preteklo nedeljo v Kantridi pri Reki napadla Ogra Jožefa Petka in ga z noži grdo zmesarila, ne da bi ga sicer smrtnonevarno ranila. Izvedelo se je, da je bil Peček v družbi nekega Franca Kremžarja iz Ljubljane v gostilni »Liburnia« in da sta se ta dva z omenjenima Ogrom sprla ter je bil še v gostilni ranjen Kremžar, Petka sta pa napadla pozneje, ko se je pijan domov vračal.

p Nadvojvode kunijo več otrokov v bližini Brionja. Iz Pulja poroča »N. Wiener Tagblatt«: Več članov cesarske rodbine, med njimi tudi nadvojvoda Franc Ferdinand, namerava nakupiti otoke blizu Brionov, da na njih zgrade vile in gradiče.

p Ubil se je na parntku »Erodia-de« v Trstu delavec Adolf Pensa, ki je padel 13 m globoko v skladišče na dnu ladje.

p Velike pošne tatvine so zasledili na parniku »Zaton« družbe »Ragusea« v Trstu. Zaprlj so štiri pomorščake te ladje.

p Stavka pekov na Reki. Na Reki je izbruhnila stavka pekov, ki se je razširila po vsem mestu.

p Pomanjkanje kruha se čuti zelo na Reki, ker pekovski pomočniki štrajkajo. V nekaterih pekarnah pomaga vojaštvo. Mir se dozda ni motil.

p Nesreča na Reki. Z Reke poročajo: V ladjedelnici družbe »Danubius« na Reki se je, ko so sestavljali dvigalnik pri zgradbi vojnih ladij, zgodila velika nesreča. Ogrodje se je namreč porušilo in šest delavcev podšlo. En delavec je bil takoj mrtev, pet jih je nevarno ranjenih in so jih prepeljali v bolnišnico, kjer je takoj eden izdihnil. Tudi ostali se boré s smrtjo. V znak žalosti so dali dne 26. noveembra vsem delavcem prsto. Povečini so vsi Ogrji. Krivda leži na slabi konstrukciji ogrodja.

p Umrla je v Trstu ona deklica Karmela Ursich, ki se je bila pred dnevi opekla, ko se je igrala z žveplenkami.

p Zastrupiti se je hotela v Trstu 20 letna Julija Peiranovič in je kot vzrok navedla to, da je hotela svoje

starše prestrašiti! Dekle so rešili.

p Alkohol. Včeraj se je neki Franc Zardi v Trstu tako živinsko napil, da je brez zavesti umrl.

Koroške nov. ce.

k Sestanek posojilničarjev. Celovec, dne 27. novembra. Danes se je vršil tukaj v hotelu Trabesinger sestanek naših posojilničarjev. G. ravnatelj Zadrugne zveze je poročal o splošnem stanju zadrugništva. Zveza je denarno krizo brez težko prestala in denarne razmere so bile pri nji letos že ugodnejše, kakor pred petimi leti, ker je bilo denarja v izobilju. Pozival je posojilnice k previdnemu delu in priporočal ustanovitev zadrugnega fonda, v katerega bi posojilnice vplačevale desetinko svojega čistega dobička, kateri bi mogel v slučajih nezgode služiti zadrugam v podporo. Gg. revizorja Kra mar šič in dr. Mohorič s'a poročala o raznih nedostatkih kateri se najdejo pri poslovanju posojilnic, jih je treba odpraviti, da pridejo zadrug na zdrava tla. G. M. Ražun je ugovarjal, da se naj ne naglašuje preveč nabiranje rezervnih fondov, ker ljudstvo potrebuje zdaj pomoči. Gosp. Pšeničnik (Globasnica) se je pritoževal, da Zveza tamošnji posojilnici v nujni potrebi v dveh slučajih ni dala napročenega kredita, kar je ljudi zelo razburilo. G. ravnatelj Tra ven je na to odgovarjal da se je odreklo tisti kredit, ker se ne drže vse koroške posojilnice discipline ter par zadrug ne n'aga svojega denarja vsega v Ljubljani. G. Razgoršek (Crna) je povdarjal, da bi bilo želeto takih usnehov, da bi se moglo po tisti obrestni meri posojevati, kakor se obrestujejo vloge, to bi bilo mogoče kadar bo do rezervni fondi dosti veliki. Grajal je še da »Narodni gospodar« ni dosti priljubljen. Gg. zastopnika živinorejskih zadrug v Žitarivasi in Kotljah se pritožujeta, da v zadrugah ni pravega življenja in povprašujeta, kaj je s »zadrugo za vnovčevanje živine«? Msgr. Podgorc graja Zvezo radi nje-nega postopanja napram posojilnici v Globasnici in opozarja na slabe posledice. Priporoča ustanovitev zadrugnega fonda, ki naj bo neka zavarovalnica za zadrugce. Opominja zvezo, da je svojčas obljubila dva uradnika za Koroško, zdaj ni nobenega in treba je vendar inicijative Zveza naj to vprašanje resno razmotriva. Dr. Mohorič priporoča uradnika nastavitv v Ljubljani. Končno se msgr. Podgorc zahvali udeležencem in posebno gg. ravnatelju Travnu in gg. revizorjema za njihov trud in pouk.

k Zoreč samomor. V Celovcu se je ustrelil apostat Supersberg, menda sin veleposestnika Supersberga bivšega predsednika koroške kmetijske družbe katerega sinovi so pred leti odpadli od vere. Zanimivo je da je velik del naših junakov samomorilcev-apostatov, torej iz vrste tistih, ki so zapustili katoliško vero, ker sploh nobene vere »več nimajo«.

k Zanimiva iznajdba koroškega župnika. Od Sv. Štefana pri Brežah piše župnik Vincenc Fiebiger: V sled velikega podraženja kuriva in ker sem si moral vsako poleno kupiti, sem dolgo premišljeval, kako bi se dalo draginji odpomoči oziroma kako bi se manj pokurilo, pa bi vendar imel toplo sobo. Po dolgem proučevanju sem prišel na misel, da bi iz kuhinje, ki leži v prizemlju, preskrbel z gorkoto sobo nad kuhinjo v prvem nadstropju. Stopil sem v zvezo s spretnim ključavničarskim mojstrom Rauchenwaldom v Brežah, mu predložil načrt in dal navodila in on je moral po moji ideji napraviti pločevinast cilindar s posebno notranjo uredbo. Ta cilindar sem zvezal s štedilnikovim dimnikom. In glej, moji računni so se izkazali kot pravilni in aparat deluje brezhibno. Iz dimovih plinov, ki imajo 300 do 500 stopinj toplote, sem dobil za sobo kurilni učinek 45 stopinj žareče toplote, konstantno, dokler je dimnik gorak. V kuhinji porabimo, odkar sem obesil cilindar, polovico manj kuriva, zgoraj pa imam vrhutega kurjeno sobo s 17 stopinjami sobne toplote. To pišem v korist vseh, zlasti pa za moje gg. sobrate. Kdor se hoče natančneje obvestiti, naj mi naznani, kje leži njegova kuhinja in kaj pride pač posoda, zlasti pa na deželi, predvsem kuhinja v poštev, ki naj se izrazi kot vir toplote, ker se v kuhinji pač največ kuri. Oblika »sekundarne« peči je egalna; glavna stvar je in ostane notranjost, ki se po potrebi in dimnikovem dušku lahko premakne in izpremeni. Poleti se sekundarna peč z enim samim okrom z roko lahko zapre, da toplota ne prihaja v sobo. To notranjo napravo bom dal seveda postavno zavarovati in ne sme nihče brez

mojega dovoljenja take peči ponarediti. Siroški za sekundarno peč bi znali pri ključarju Rauchenwaldu, ki ima doz-daj moje dovoljenje, znašati približno 50—70 K, kar z ozirom na pribranke gotovo komaj pride v poštev. Peči se dobe v vsaki barvi.

k Nadziranje izseljencev. Iz Beljaka poročajo, da je bil na tamošnjem glavnem kolodvoru nastavljen zadnje čase poseben policijski agent, ki natančno nadzira izseljence, ki se vozijo skozi Beljak.

ZA MIKLAVŽEVO DARILLO

naši deci so posebno priporočljive naslednje knjige:

Našim malim. Vzgojne slike iz svetega pisma, posebno iz Kristusovega življenja. Slike z besedilom 90 v.

Ta knjiga podaja najljubkejšee slike iz sv. pisma, ki se bodo vtisnile otrokom neizbrisno v spomin, blažile njihova srca ter jih navajale k vsemu dobremu in blagemu. Ilustracije so tudi umetniško dovršene.

Sloverski A. B. C. v podobah. 80 v., vez. 1 K 20 v.

Na podlagi te knjižice se bodo otroci, ki pričnejo hoditi v šolo, najlože privadili čitanju. Veselili se bodo namreč slik in se ob enem naučili črk.

Robinzon starši. Povest s podobami. 1 K 40 v., na močni lepenki 1 K 90 v.

Kdo ne pozna stare, zanimive povesti o Robinzonu in njegovih čudovitih dogodkih. Navedena knjiga podaja to povest v okrajšani obliki prirojeno za otroško domišljijo. Prekrasno izvedene slike to mično povest posebno povzdigujejo.

V zverinjaku. Knjiga s podobami. 90 vin., leporelo izdaja na močni lepenki. 1 K 50 vin.

Kdo se tako zanima in tako ljubi živali, kot ravno deca! Knjiga »V zverinjaku«, ki prinaša velike slike znanih živali, in v lepih, lahkih kriticah opisuje najbolj tipične lastnosti pravega živali, ji bo gotovo v največje veselje.

Hlira vožnja po železnici. Knjiga s podobami. 1 K 60 v.

Ta knjiga z lepimi nazornimi slikami in kratkimi kriticami bo istotako otrokom v največje veselje. Saj se vendar tako zelo zanimajo za železnico!

Angeček. Otrokom učitelj in prijatelj Posamezni letniki vez. po 1 K.

Ni ga lista, ki bi bil za srčno in duševno izobrazbo mehke otročje duše tolikega pomena, kot ravno »Angeček«. List prinaša poleg mičnih povesti, ljubkih pesmic, tudi za otroke prirejene poučne sestavke in zglede iz življenja. Poleg tega je list tudi primerno ilustriran. »Angeček« res varuje otroka, ki ga here pred vsem slabim kot njegov angelj varih. Z dobro knjigo, ki z lepimi zglede in poesticami navaja otroka k krepostnem življenju, boš otroka najbolj vzgajal in mehko otroško dušo najlože pridobil za vse kar je lepo in blago.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Izurjena prodajalka

specerijske stroke se takoj sprejme. Ponudbe pod »M. K. 3659« na upravo tega lista. 3659

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. novembra 1913.

Pšenica za april 1914. . . . . 11 46
Rž april 1914 . . . . . 8 78
Oves april 1914 . . . . . 7 53
Koruza za maj 1914 . . . . . 6 45

2 mlinarja 2

sprejme takoj Ivan Hafner, mlinar, Vešter, p. Škofjaloka. 3669

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
26	9. zveč.	745.2	3.1	sl. zah.	oblačno	
27	7. zjutr.	743.1	2.5	sl. jvzh.	oblačno	0.8
	2. pop.	738.7	3.6	sl. jvzh.	„	
28	9. zveč.	740.1	1.4	sl. zah.	oblačno	
29	7. zjutr.	739.9	0.2	sl. sever	megleno	0.0
	2. pop.	738.4	1.2	brezvetr.	dež	

Srednja pred.čerajsnja temp. 2.5°, norm. 1.3°.
Srednja včerajsnja temp. 2.5°, norm. 1.1°.

Proda se

gospoška vila

blizu postaje cestne železnice v okolici Gradca. Vprašanja: Neuthorgasse 24, Baukanzlei. 3646

Poljsko, Rusinsko

Kdo preskrbi poljsko in rusinsko korespondenco? - Ponudbe na H. Suttner, Ljubljana Mestni trg št. 25. 3662

V specerijski trgovini KARL PLANINŠEK, LJUBLJANA, se sprejme

učenka

z lepo pisavo, v starosti 15 do 16 let, ki je dovršila vsaj kako 6 razredno šolo ter je zmožna obeh deželnih jezikov. Prednost imajo prosilke s preskrbo doma. Učna doba dve leti. 3652

Gremij trgovcev v Ljubljani

naznanja svojim članom, da smejo imeti v smislu deželnega zakona iz leta 1905 svoje trgovine v nedeljo dne 30. t. m.

odprte

od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldne ter od 3. do 6. ure popoldne. 3663

Sijajen, prijeten

zaslužek

s prevzetjem

samoprodaje za Kranjsko

zelo lukrativnega domačega industr. predmeta brez vsake konkurence. Samo gospodje, ki morejo razpolagati s kapitalom najmanj K 1500.—, naj pišejo pod: K 12.000 Jahreseinkommen, poštroležeče, Gradec. 3645

Sanatorij Emona v Ljubljani,

Komonskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar 1. kir. odd. dež. boln.

Poštna pomočnica

ki je večša samostojno voditi malo pošto brez brzojava, se sprejme za prosindec in svečan. — Poštni urad Dramlje, Štajersko. 3618

Najboljše sredstvo

zoper prehlajenje 3617

je dobra in top'a spodnja obleka.

Veliko izhro zimskih pletenih srajc, jopic, spodnjih hlač, trpežnih in vkrasnih noravic in gemaš, dobite pri

tvrdki A. & E. Skaberné

špecialni oddelek za plotnine in perilo, v lastni hiši Mestni trg 10 (prejmljiva trgovina z železnino).

Pripravna darila za Miklavža in Božič.

Cene izredno nizke! Blagovolite si ogledati tudi naše izložbe!

Hrvatsko vprašanje.

Komisariat na Hrvatskem se odpravi v 4-5 dneh in se imenuje ban. Prihodnji teden se začne na Hrvatskem zopet ustavni režim. Železniška pragmatika se v smislu dogovora vlade s hrvatsko-srbsko koalicijo predloži budimpeštanski zbornici v 14 dneh, to je po razpisu volitev v hrvatski sabor.

Velik del madjarskih listov označuje kompromis med Tiszo in hrvatsko-srbsko koalicijo kot »izdajstvo« madjarskih interesov. Hrvati da madjarskega stališča niso sprejeli in je le tolerirajo.

Listi hrvatsko-srbske koalicije trdijo, da se pakt s stranko prava ni kršil, sicer pa da je zdaj to vprašanje brezpredmetno. Kot glavni uspeh koalicije označujejo njeni organi, da bodo volitve v sabor svobodne.

Pravaško glasilo »Hrvat« piše, da more stranka prava stopiti pogumno v volilni boj, ker je svobodna, in narod vidi, kako se je prizadevala za resnične koristi hrvatskega naroda.

Madjaronska stranka je sklenila, da ne postavi kandidatov pri novih volitvah.

Aneksija nove Črne Gore.

(Izvirni dopis »Slovenca«.)

Cetinje, 22. novembra 1913.

Danes je izšel v črnogorskem uradnem listu kraljev ukaz, ki javlja aneksijo osvojenih pokrajin. Ker je zanimiv, objavljamo najzanimivejše iz njega:

»Mojemu dragemu narodu!

Hvala Bogu in naporom zavezniških vojsk, na Balkanu je storjeno novo in srečnejše stanje. Balkanski narodi so osvobodeni od robstva in našli so se v krogu svojih bratov in soplemenjakov. Hrabri vojski dveh srbskih kraljevin — Črne Gore in Srbije — sta v junaškem navalu zrušili pregrado, ki nas je stoletja ločila in sta v bratskem objemu pri Plevlju, pri Sjenici in pri Djakovici objavili celemu svetu, da je Srbstvo na jugovzhodu Balkana osvobodeno. Tako objeti sta srbski vojski branili in ohranili srbske pridobitve v Macedoniji pred nelojalnimi zahtevami našega četrtga zaveznika, Bulgarske, kakor tudi spomenike naše stare domovine, polne slave in veličine v Stari Srbiji pred napadom zapeljanih Arnavtov. Po vsem tem, po enem polnem letu borbe in junaške srbske podvige, se je pričela razmejitve med dvema srbskima kraljevinama, ki je sedaj v bratskem sporazumu izvršena, in s tem razglašujem ujedinjenje vseh osvojenih pokrajin s kraljestvom Črnogoro, v mejah, ki so se določile: proti kraljevini Srbiji z dogovorom o razmejitvi, zaključnim v Belgradu, proti Albaniji z določitvijo poslaniške konference v Londonu do končne razmejitve, ki jo bo izvršila posebna komisija, proti Bosni in Hercegovini po dosedanji meji. Objavljajoč ta veseli čin svojemu narodu, smo dolžni na prvem mestu pokloniti se s pijeteto grobom naših viteзов, ki so prelili svojo kri in dali svoje življenje za svoje brate in izreči zahvalo in priznanje preostalim našim herojem, ki bodo, kot smo prepričani, z onim istim naporom in požrtvovanjem čuvali naše pridobitve. Te pridobitve, akoravno niso sorazmerne z našimi žrtvami in akoravno smo morali odstopiti naš starodavni Skadar in zavzeto primorje v interesu evropskega miru in pod pritiskom evropskih sil, so vendar precejšnje, da moremo z gotovostjo verovati v sijajno bodočnost. Naša bodočnost zavisi od nas. Potrebno nam je složno delo in red.»

Nato izjavlja kraljevi ukaz slovesno, da se bo čuvalo osebno in premoženjsko varnost, skrbelo za dobro sodstvo, šolstvo in da se bo stvorilo vse pogoje boljše bodočnosti na vseh poljih pridobivanja.

Posebno važen je odstavek, ki govori o verski svobodi: »Svoboda vere in vesti bo vsakemu najstrožje spoštovana in čuvana. To jim (novim podanikom) garantira moje osebno prepričanje in tradicionalno načelo mojega doma: »Brat je mio, koje vjere bio.« Mojim podanikom rimskim katolikom jamči poleg duha velike verske strpljivosti, od katerega je Črna gora vedno prožeta, tudi konkordat s sv. stolico v Rimu za popolno svobodo vesti. Oni bodo poleg pravoslavnihi bratov in muslimanov močen član našega narodnega edinstva in osnova moči naše države. Pripadniki islama bodo imeli v meni in v mojih oblastih stalno zaščito. Oni bodo ravno tako verni sinovi domovine kakor tudi branitelji svoje vere.«

Glasba.

Ij Odlični tuji umetniki v Ljubljani. Nekaj posebnega, za Ljubljano nekaj izrednega je bil sobotni koncert v Mestnem domu. Človek pozabi v takih trenutkih na malo mesto; umetnost ga zaziblje v sanje, sniva o palačah velikih mest, kjer se goji samo čista, idealna umetnost, sniva o dvoranah, koder se tajo samo geniji. Ga. V. Svandström je umetnica prve vrste. Narava ji je dala v izobilju, kar je najlepšega mogla: krasen glas, globoko umetniško dušo. Pela je arijo iz »Traviate« v laškem in več škandinavskih pesmi v svojem jeziku. Arija »Vijolete« je bila nekaj posebnega; nekaj plastično dramatičnega, živa umetnost. Nastop pevke je ne navadno priprost, naraven, skoro navihen, a nastopa kot svečenica, ki nam sme podajati pravo čisto umetnost. Res, ona zajema prav pri viru umetnosti, ona črpa umetnost neposredno iz vrelca, ker je sama izredna umetnica. Ne vemo, je li imela Ljubljana že prilliko poslušati tako pevko. Obilica komadov to pot ni dolgočasila. Zal, da jih je bilo premalo; pela je šest po programu in ravnolotiko jih je morala navreči. Občinstvo, ki je topot dvorano popolnoma napolnilo, je bilo sila oduševljeno. Siloma ga je potegnila umetnica v sveti gaj umetnosti in koncert koncerta se dvorana ni hotela izprazniti, morala je dodati še dve pesmici. Nudila nam je v resnici izrednega užitka. Na klavirju jo je s fino gracioznostjo spremljal prof. A. Tarnay, ki se je znal njene duše tako okleniti, da se ni ločil od nje niti za trenotek, niti za migljaj ni zašel od nje, tvorila sta krasno enoto, kot bi bila ena duša, kot bi bilo oboje le en aparat. Nič ni zastajal za pevko mladi šestnajstletni virtuoz in komponist Georges Széll. Igral je na klavirju Chopinovo sonato v H-molu, parafrazo na opero Evg. Oegin in Strauß-Széll: Till Eulenspiegel. Mladi umetnik obvlada najtežavnejše tehnične pasaže igraje lahko, interpretacija odseva posebne mladeniške svežosti, ko sedi pri klavirju mu pluje in plapola po žilah živa umetnost. Zel je posebno burne aplavze koncert je krasno uspel in pomeni za naše male razmere veliko. Občinstvo je bilo izredno dobro razpoloženo. B.

Vpizpite le vizgalice: V korist obmejnim Slovincem!

Kurzne cene

dne 27. novembra 1913.

	K	n
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	81	70
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan.—jul.)	81	70
4 2/2% avstr. velj. papir. renta febr.—avg.)	84	90
4 2/2% avstr. velj. srebr. renta (april—okt.)	85	10
4% avstr. zlata renta, davk. prosta . . .	103	70
4% avstr. kron. renta (marec—sept.)	81	20
4% av. kron. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	81	70
4% ogr. renta v zlatu	99	45
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910. . . .	80	80
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913. . .	88	80
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko dežel. no. posojilo iz l. 1888.	—	—
4 1/2% kranjsko dežel. melior. pos. iz l. 1911.	92	50
4 1/2% kranjske deželne banke	93	—
4% bosansko deželno posojilo	81	15
4% obveznice Rudolt. železnice	81	95
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik	92	75
4% obveznice dolenj. železnice	91	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1615	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	435	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 g. d. a. v.	680	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	348	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	271	50
3% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	287	—
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	244	75
Bazilika budimp. iz l. 1886. po 5 gld.	26	60
Ljubljanske srečke po 20 gld.	62	50
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	51	—
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld. . .	31	25
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir . .	45	50
Josziv-srečke iz l. 1888.	15	50
Turške srečke	235	50
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	—
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	628	—
Avstro-ogrška banka	2060	—
Angio-avstrijska banka	336	—
Dunajsko bančno društvo	512	50
Jadranska banka	419	—
Ljubljanska kreditna banka	410	—
Union banka	590	50
Živnostenska banka	265	50
Avstrijski Lloyd	624	—
Državna železnica	702	90
Južna železnica	106	25
Alpine	813	50
Skoda	792	50
Valute.		
20 frankov	19	05
20 mark	23	54
Sterling	24	00
Rubelj	253	25

Vsa tozadovna po asnila se dobe tudi v podružnici: c. sr. pr. v. avs r kredit. zavoda v Ljubljani.

V skladišču tvrdko R. Ranzinger se prodaja nekaj dobro ohranjenega

pohištva

Povpraša in pogleda se istotam.

Serravallo
železnato Kina-Vino
 Higienična razstava na Dunaju 1906:
 Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
 Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
 Večkrat odlikovano.
 Nad 3000 zdravniških sprčeval.
 J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
 TRST-Barkovlje.

Kavarna CENTRAL
 Vsak večer 3591
KONCERT
 el'nega damskega orkestra
Vso noč odprto! Vstop prost!
 Prednaznani! Z dnem 1. decembra zopetni nastop pri ljubljene
 „Original The Weining's Ensemble“
 Večeri smeha

Pozor, trgovci! Samo nekaj časa!
Božične in novoletne Razglednice kakor tudi reklamne koledarje
 ceneje kot povsod drugod pri: **L. Pevalek**
 v Ljubljani, Židovska ul. 4.
 Boljšim tvrdkam pri odjemu najmanj 300 razglednic pošiljam tudi na izbiro.

Pelerine
 dežne plašče, obleke, zimske suknje, različne žametne, plišaste in sukne vrhne jopice za ženske v veliki izbiri in zmerni ceni
„Pri Škofu“
 Ljubljana,
 Pred Škofljo št. 3
 Medarska ulica, zraven škofoje.
 Priporoča se prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu
Genik na zahtevo brezplačno. 3429

čebelni med
 strčen in tudi iztisnjen oddaja po najnižjih cenah „Mlekarska zveza v Ljubljani“. Pošiljatev vsake množine v pločevinastih puščah od 2 1/2 in 4 1/2 kg čiste teže, kakor tudi v kozarcih z vsebino 1/4, 1/2 in 1 kg. 3624

Proč z draginjo!
 Cemu bomo drago kupovali, ko se pa vsako sredo in soboto kupijo
ostanki vsakovrstnega blaga
 za obleke in perilo kakor štofi, sukno, kontenina, šifoni, platno, porhant, volneno modno blago in drugo za skoro polovično ceno pri tvrdki „HERMES“ brata Wokač v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5 v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte). — Primerna darila za Miklavža in Božič! — Pravkar došlo čez 10.000 novih ostankov! 3378

1914 Adresar za Kranjsko izide v kratkem.
 Tozadovna pojasnila daje tiskarna Ant. Slatnar v Kamniku. 3609

Čipkasto blago, čipke, uložki, vezenja, svila,
 pozamentrija, gumbi, zaboti in vse druge modne potrebščine za dame v obilni izbiri in dobrega okusa v
modni trgovini za dame
P. Magdić, Ljubljana
 nasproti glavne pošte. 3026